

Wschodnia Polska

miasta
kultura
rozrywki
turystyka

SPIS TREŚCI

4

Miasta Polski Wschodniej

W Polsce Wschodniej znajduje się 15 istotnych dla rozwoju Makroregionu miast. Mieszczą się w nich ośrodki administracyjne oraz edukacyjne. Miasta stanowią centrum życia kulturalnego oraz gospodarczego.

36

Przemysł

Przemysł w Polsce Wschodniej rozwija się w oparciu o bogate tradycje rolnicze Makroregionu oraz ekologiczne środowisko. Największy potencjał mają sektory: spożywczy, drzewny, meblarski, odzieżowy, materiałów budowlanych oraz surowców niemetalicznych.

64

Natura

Obszary Polski Wschodniej charakteryzują się wysokimi walorami naturalnymi. Znajdują się tu kompleksy jezior, lasów (głównie część północna regionu Polski Wschodniej), bagna nadbiebrzańskie oraz mieszczące się w południowej części Makroregionu tereny wyżynne: Wyżyna Kielecko-Sandomierska (z Górami Świętokrzyskimi i Łysicą pokrytą gołoborzami), Wyżyna Lubelska i Roztocze oraz górskie – Beskidy Wschodnie, do których należą Bieszczady.

98

Wielokulturowość

Wielonarodowość oraz wielowyznaniowość Makroregionu to wynik ważnych wydarzeń historycznych, które rodziły się na styku kultury polskiej z kresami wschodnimi Rzeczypospolitej. Przez wiele wieków było to miejsce spotykania, ścierania się i koegzystencji kultury bizantyjskiej i łacińskiej. Polskę Wschodnią zamieszkują Polacy, Litwini, Ukraińcy, Białorusini, Rosjanie, Żydzi, Romowie, Tatarzy – wyznawcy czterech religii.

108

Turystyka

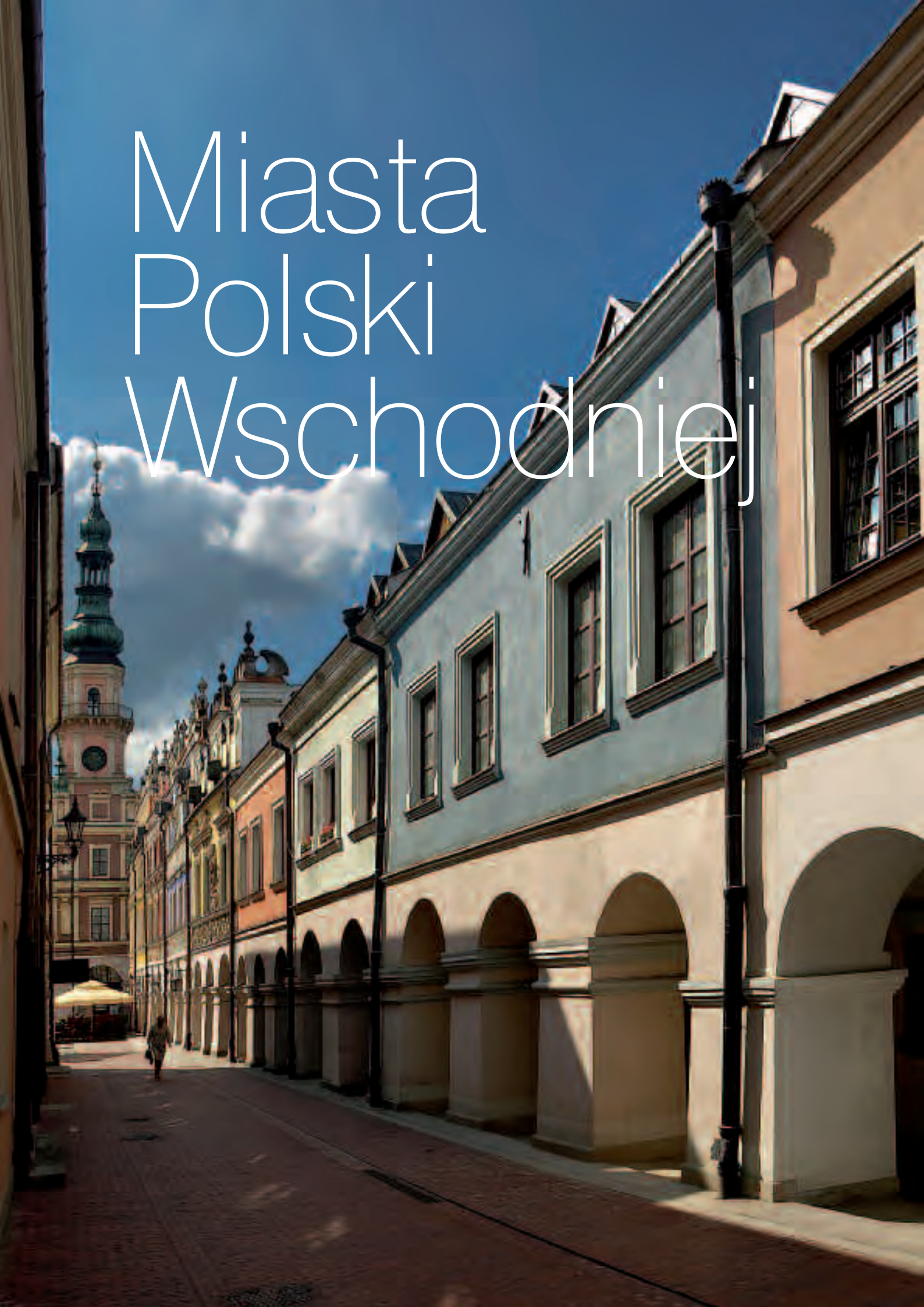
Unikatowy charakter Makroregionu, różnorodność topografii, fauny, flory oraz bogate tradycje turystyczne sprawiają, że Polska Wschodnia stwarza idealne warunki do turystyki kajakowej, pieszej, rowerowej; uprawiania sportów wodnych i zimowych (narcciarstwa biegowego, zjazdowego, powożenia psimi zaprzęgami) oraz wędkowania. Dodatkowo w Polsce Wschodniej znajduje się wiele atrakcji turystycznych: warowni krzyżackich, siedzib książęcych i magnackich, zamków królewskich, fortyfikacji.

174

Przeżyj razem z nami

Polska Wschodnia stanowi pomost łączący Wschód i Zachód, koegzystują tu różne narody i kultury tworząc unikatowy pejzaż kulturowy. Na obszarze Makroregionu odbywają się: festiwale folkowe, koncerty, wystawy – zbliżające wielokulturową społeczność. Występuje bogata tradycja festiwali teatralnych, filmowych, spotkań kabaretowych oraz funkcjonuje wiele grup rekonstrukcji historycznych.

Miasta Polski Wschodniej

Makroregion Polski Wschodniej to pięć województw: lubelskie, podkarpackie, podlaskie, świętokrzyskie i warmińsko-mazurskie o łącznej powierzchni 99.045 km² (31,6% powierzchni Polski), przylegające do granicy z Rosją, Litwą, Białorusią, Ukrainą i Słowacją. Stolice województw: Białystok, Kielce, Lublin, Olsztyn i Rzeszów, pełnią funkcję administracyjnego, gospodarczego oraz kulturalnego centrum Makroregionu. W Białymstoku, Kielcach, Lublinie, Olsztynie oraz Rzeszowie znajdują się ośrodki akademickie kształcące wykwalifikowaną kadrę. Miasta turystyczno-wypoczynkowe Polski Wschodniej: Elk, Kazimierz Dolny, Zamość, Sandomierz mogą poszczycić się doskonałym zapleczem do uprawiania turystyki: indywidualnej, rodzinnej, biznesowej, kulturowej i krajoznawczej. To idealne miejsce wypoczynku dla tych, którzy szukają spokoju dziewiczych, nieskażonych cywilizacją krajobrazów oraz tych preferujących aktywny wypoczynek. W Elblągu turyści skorzystać mogą z atrakcji, jaką jest podróż kanałem ostródzko-elbląskim z unikatowymi w skali Europejskiej obiektami hydrotechnicznymi.

W Łomży, sercu Zielonych Płuc Polski, rozwija się przemysł spożywczy, wytwarzający zdrową żywność. Mielec to jeden z najważniejszych w Polsce ośrodków przemysłu lotniczego. Przemysł stanowi ważny węzeł komunikacyjny na trasie spedycji na Ukrainę, przez Suwałki wiedzie natomiast tranzyt na Litwę.

W architekturę i ukształtowanie miast Polski Wschodniej wpisana jest historia, obfitująca w ważne wydarzenia rodzące się na styku kultury polskiej i wschodnich kresów Rzeczypospolitej.

BIAŁYSTOK

Największa aglomeracja w Polsce północno-wschodniej, która obecnie liczy ponad 290 tys. mieszkańców, stolica województwa podlaskiego i siedziba władz województwa. Pełni funkcję administracyjnego, gospodarczego, naukowego i kulturalnego centrum regionu. Miasto jest dużym węzłem komunikacyjnym, którego oś stanowi linia kolejowa łącząca Warszawę z Wilnem.

CHEŁM

Miasto powiatowe, drugie co do liczby mieszkańców (ok. 68 tys.), w województwie lubelskim. Po wojnie miasto było ośrodkiem przemysłu cementowego, obecnie tam przeważają tu średnie i małe firmy. Największym przedsiębiorstwem, jest cementownia Chełm (dzisiaj CEMEX Polska). Pod chełmską starówką zachował się unikatowy zabytek górnictwa kredowego, powstały na skutek wielowiekowej eksploatacji. Trasa turystyczna wiedzie przez dwukilometrowy fragment pierwotnie istniejących wyrobisk.

ELBLĄG

Miejscowość położona u ujścia rzeki Elbląg do Zalewu Wiślanego, na styku Żuław Wiślanych i Wzniesień Elbląskich. Elbląg jest miastem powiatowym w województwie warmińsko-mazurskim zamieszkiwanym przez 140 tys. osób. Posiada dobrze rozwinięty przemysł elektromaszynowy (zakłady Zamech), odzieżowy, drzewno-papierniczy, skórzano-obuwniczy, przetwórstwa spożywczego (między innymi browar) i energetyczny. Elbląg to także ważny węzeł komunikacji drogowej i kolejowej, znajduje się w nim również przystań żeglugi pasażerskiej.

ELK

Miasto położone na Pojezierzu Elckim, w dziewiczej krainie z lasami o słonecznych polanach i mrocznych zagajnikach z przezroczystymi jeziorami, czystymi rzekami i szemrzącymi strumykami rozlokowanymi między morenowymi pagórkami. Jest to idealne miejsce wypoczynku dla tych, którzy szukają spokoju oraz osób preferujących aktywny wypoczynek na rowerze, w kajaku bądź na grzbiecie końskim.

Pojezierze Etckie obejmuje rozległe malowniczo połączone kompleksy leśne, jeziora, pagórki i doliny morenowe oraz tereny równinne. W lasach zamieszkują sarny, jelenie, dziki, zające, tchórze, kuny, wilki. Na podmokłych terenach w okolicach Żelazek można spotkać łosie, a w lasach Bartosz - bobry. Jeziora są bogate w różnorodne gatunki ryb. Znaczna część pojezierza to obszary krajobrazu chronionego.

KAZIMIERZ DOLNY

Część tzw. trójkąta turystycznego: Puławy-Kazimierz Dolny-Nałęczów, miasto festiwalu artystycznych, galerii oraz muzeów. Jedna z najbardziej znanych miejscowości turystyczno-wypoczynkowych w kraju, z doskonałym zapleczem do uprawiania turystyki indywidualnej, rodzinnej, biznesowej, kulturowej i krajoznawczej. Kazimierz Dolny zamieszkuje ok. 3,5 tys. osób.

KIELCE

Stolica województwa świętokrzyskiego licząca ok. 206 tys. mieszkańców, znajduje się w samym sercu Gór Świętokrzyskich. Stanowi gospodarcze i turystyczne centrum regionu. Obecnie rozwija się tu sektor budowlany, materiałów budowlanych, elektromaszynowy, a także spożywczy i przetwórczy. W Kielcach siedziby ma wiele znanych w całej Polsce firm, m.in.: Cersanit, Barlinek, Grupa Kapitałowa Kolporter, Echo Investment. Na terenie Kielc znajduje się 5 rezerwatów przyrody. Miasto jest także znanym ośrodkiem wystawienniczo-targowym – Targi Kielce są wiceliderem rynku targowego w Polsce.

Lublin to niezwykle miejsce na styku kultur i religii.
Tutaj Wschód spotyka się z Zachodem.

LUBLIN

Największe miasto wschodniego pogranicza o blisko 700-letniej historii, obfitującej w ważne wydarzenia rodzące się na styku kultury polskiej i wschodnich kresów Rzeczypospolitej. Lublin to miasto ludzi młodych i aktywnych. Studiuje tu, na kilku uczelniach wyższych, prawie 100 tys. studentów (ponad 3 tys. to studenci zagraniczni). Lublin plasuje się na dziewiątym miejscu pod względem największych miast w Polsce, mieszka tu ok. 351 tys. mieszkańców.

ŁOMŻA

Łomża leży w obszarze Zielonych Płuc Polski. W pobliżu znajdują się: Łomżyński Park Krajobrazowy Doliny Narwi, rezerwat Rycerski Kierz i Czerwony Bór, Biebrzański Park Narodowy, Puszcza Kurpiowska. Miasto liczy ponad 63 tys. mieszkańców. Ponieważ Łomża położona jest w regionie rolniczo-leśnym, najintensywniej rozwija się tutaj przemysł spożywczy, drzewny, meblarski i materiałów budowlanych.

Założenie miasta Łomży datowane jest na X wiek. Prawdopodobne usytuowanie średniowiecznego grodziska znajdowało się w odległości 5 km na wschód od obecnego centrum, na wysokiej skarpie doliny rzeki Narew. Pozostałością po tamtych czasach jest olbrzymie grodzisko nazwane „Górą Królowej Bony” oraz „Wzgórzem św. Wawrzyńca”. Gród prawa miejskie otrzymał pięć wieków później od księcia Janusza I.

OLSZTYN

Największe miasto regionu, stolica województwa warmińsko-mazurskiego. Przez Olsztyn przebiegają trasy na jeziora mazurskie oraz droga do granicy z Rosją w Bezledach. Olsztyn, obok Dębicy, jest głównym ośrodkiem przemysłu oponiarskiego, drzewnego i meblarskiego. To także ważne zagłębie turystyczne, głównie ze względu na położenie wśród jezior i lasów. W mieście znajduje się drugie, co do wielkości w Polsce Planetarium i Obserwatorium Astronomiczne.

An aerial photograph of Mielec, Poland, showing a dense urban area with numerous buildings and green spaces, surrounded by a vast forest. The sky is clear and blue.

MIELEC

Miasto powiatowe, liczące ok. 61 tys. mieszkańców. Jeden z najważniejszych ośrodków przemysłowych w województwie podkarpackim. Zlokalizowane są tu Polskie Zakłady Lotnicze, wchodzące w skład Doliny Lotniczej. W Mielcu swoją siedzibę ma Specjalna Strefa Ekonomiczna EURO-PARK MIELEC.

PRZEMYŚL

Najstarsze miasto regionu, zamieszkiwane przez ok. 68 tys. osób. Przemyśl to istotny węzeł komunikacyjny – trasa międzynarodowa E40, przejście graniczne z Ukrainą w Medyce, duża, graniczna stacja kolejowa. Miasto wielokulturowe, gdzie obok siebie mieszkają przedstawiciele wielu narodów (Polacy, Ukraińcy, Romowie) wyznań i obrządków (katolicy, grekokatolicy oraz przedstawiciele nurtów protestanckich).

RZESZÓW

Miasto pełni funkcję głównego ośrodka administracyjnego, przemysłowego, handlowo-usługowego, akademickiego i kulturalnego w Polsce południowo-wschodniej. Rzeszów posiada międzynarodowy port lotniczy i Podkarpacki Park Naukowo-Technologiczny ukierunkowany na przemysł wysokotechnologiczny. W bezpośrednim sąsiedztwie lotniska powstanie autostrada A4 (Drezno-Kijów). Odległość do granicy ze Słowacją i Ukrainą wynosi około 100 km. W Rzeszowie mieszka ok. 180 tys. osób.

SANDOMIERZ

Miasto o tysiącletniej historii, malowniczo położone na nadwiślańskiej skarpie. W Sandomierzu znajduje się ok. 120 obiektów zabytkowych. Poza atrakcjami turystycznymi warto podkreślić walory przyrodnicze miasta. Sandomierz położony jest nad Wisłą na siedmiu wzgórzach. W granicach miasta znajduje się rezerwat przyrody Góry Pieprzowe. Miasto zamieszkuje ponad 25 tys. osób.

SUWAŁKI

Miasto powiatowe w północno-wschodniej Polsce, w województwie podlaskim, nad rzeką Czarna Hańcza. Miasto liczy 70 tys. mieszkańców. Ośrodek przemysłu drzewnego, budowlanego oraz spożywczego. Suwałki to miejsce o dużych walorach turystycznych.

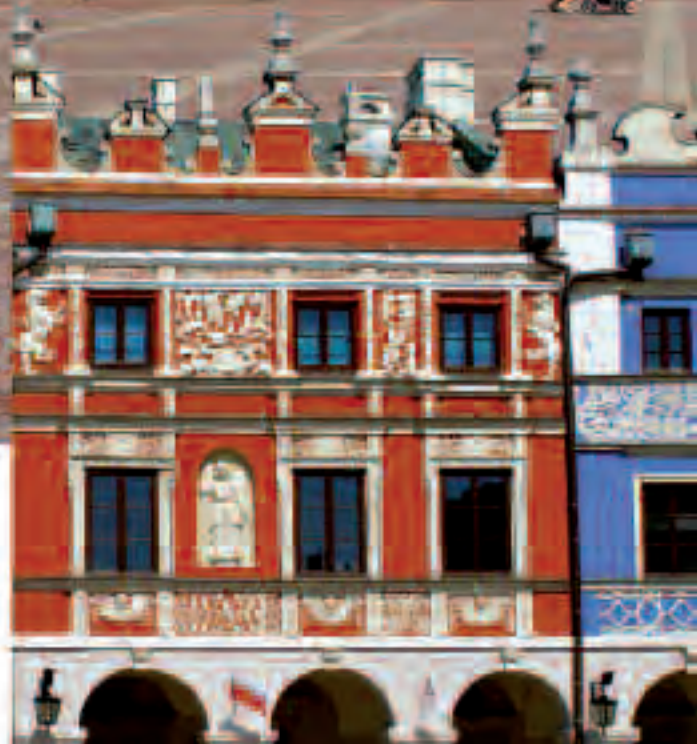

W okolicach Suwałk znajduje się Suwalska Specjalna Strefa Ekonomiczna – jedna z najstarszych stref ekonomicznych w Polsce – działa od 1996 r. Działalność gospodarcza na terenie suwalskiej strefy prowadzona jest na preferencyjnych warunkach.

ZAMOŚĆ

Miasto położone w południowej części województwa lubelskiego, zamieszkiwane przez 66 tys. mieszkańców. W Zamościu dominują małe i średnie przedsiębiorstwa. Działa tu także kilka większych zakładów produkcyjnych, wśród których większość to przedsiębiorstwa i zakłady przemysłu spożywczego. W gospodarce Zamościa ważną rolę odgrywa także turystyka, która rozwinęła się po wpisaniu zamojskiego Starego Miasta na Listę Światowego Dziedzictwa Kultury UNESCO.

W Polsce Wschodniej dominują małe i średnie przedsiębiorstwa. Z uwagi na specyfikę i ukształtowanie terenu najintensywniej rozwija się tutaj przemysł spożywczy, drzewny, meblarski, odzieżowy, materiałów budowlanych oraz surowców niemetalicznych. W kontekście planowania inwestycji w województwach Polski Wschodniej niezwykle ważną rolę odgrywają Specjalne Strefy Ekonomiczne. Funkcjonuje tu 5 z 14 zlokalizowanych w całej Polsce: Suwalska SEE, Tarnobrzaska SSE Euro – Park Wisłosan, SSE Euro – Park Mielec, SSE „Starachowice”, Warmińsko-Mazurska SSE. Dodatkowym atutem Polski Wschodniej są przewagi kosztowo-cenowe, wiedza i kapitał społeczny (głównie w postaci wysoko wykwalifikowanej kadry), jakość, innowacyjność, przedsiębiorczość. Niebagatelne znaczenie ma także bogate doświadczenie w operowaniu na rynkach wschodnich, oraz doskonałe, bezpośrednie kontakty z partnerami z Rosji, Ukrainy, Białorusi, Litwy, Łotwy i Estonii.

Przemysł

CEMEX POLSKA

Producent cementu, betonu i kruszyw na terenie Polski Wschodniej posiada Wytwórnice Betonu Towarowego w Białymstoku, Lublinie i Olsztynie oraz przedstawioną na zdjęciu Cementownię Chełm. Oferuje pełną gamę produktów, ma oddziały na wszystkich kontynentach. W Polsce obecna jest od 2005 roku.

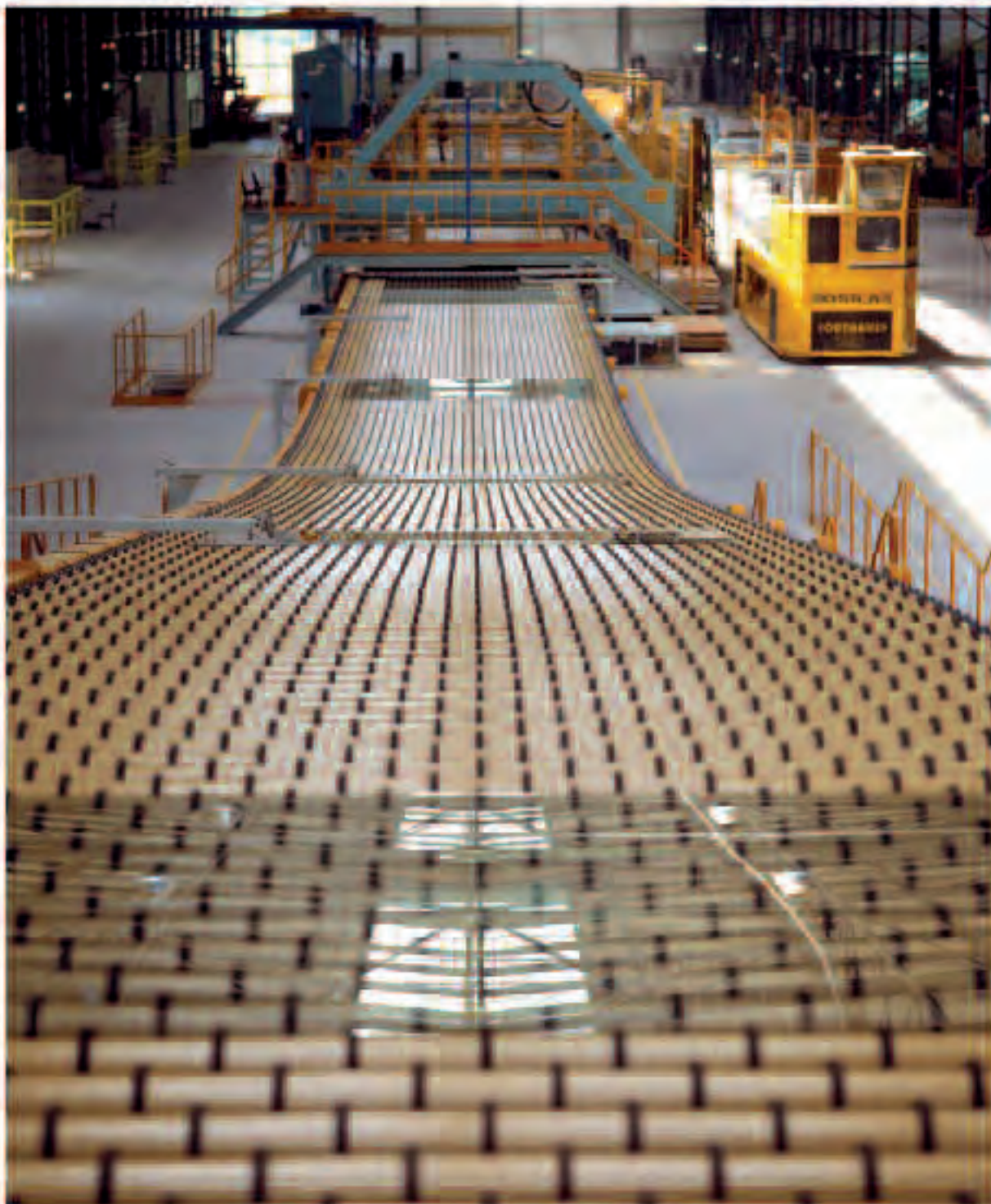

DOLINA NIDY

Zlokalizowana w Łeszczach (województwo świętokrzyskie) firma zajmuje się wydobywaniem i przetwarzaniem kamienia gipsowego, produkując szeroki asortyment mieszanek, spoiw i klejów stosowanych w budownictwie (gipsy szpachlowe, gładzie szpachlowe, kleje gipsowe, gipsy tynkarskie, gips budowlany). Od 2002 r. na terenie Doliny Nidy działa zakład produkcyjny, w którym zastosowano pełną automatyzację procesu przeróbki kamienia gipsowego, zwiększającą trzykrotnie wydajność linii prażącej.

PILKINGTON

Firma istnieje od 1826 roku. Od czerwca 2006 jest częścią międzynarodowego koncernu NSG Group, jednego z największych producentów szkła na potrzeby budownictwa i motoryzacji. Technologia float wynaleziona przez Sir Alastaira Pilkingtona w 1952 r. jest obecnie światowym standardem w produkcji szkła płaskiego. W Polsce firma ma oddziały m.in.: w Sandomierzu, Białymstoku, Wrocławiu, Szczecinie, Krakowie i Warszawie. Pilkington angażuje się w liczne inicjatywy na rzecz zrównoważonego budownictwa.

CERAMIKA GRES

Przedsiębiorstwo działa na rynku polskim od 1999 roku i może poszczycić się jednym z najnowocześniejszych w E uropie zakładów produkcyjnych. Wybudowana w miejscowości Kopaniny, fabryka posiada dwa piece, trzy prasy oraz cztery linie szklifierskie, które są w stanie produkować zaawansowane technologicznie płytki. Moce produkcyjne zakładu wynoszą ok. 5 mln m² płytek rocznie.

CERAMIKA KOŃSKIE

Producent wyrobów ceramicznych od 1996 roku, spółka z udziałem zagranicznym. Płytki ściennie i podłogowe Ceramiki Końskie wytwarzane są w oparciu o włoskie urządzenia i technologię, z polskich surowców i pod kierunkiem krajowych specjalistów. W 2001 roku Ceramika Końskie została laureatem Złotej Gali, otrzymując tytuł „Diamantowej Firmy”. Na sukces firmy złożyła się wieloletnia praca wykwalifikowanej kadry menedżerskiej oraz współpraca z awangardowymi plastykami z kraju i zagranicy.

CERAMIKA NOWA GALA

Jeden z czołowych, polskich producentów nowoczesnych, gresowych płytek ceramicznych, działający od 1995 roku w Końskich (województwo świętokrzyskie). Firma posiada dwa zakłady i możliwość produkcji płytek w technologii podwójnego wypału oraz wytwarzania płytek podłogowych szklwionych w technologii jednokrotnego wypału. Od 2004 r. Ceramika Nowa Gala notowana jest na giełdzie papierów wartościowych, a od 2007 r. jest również właścicielem Ceramiki Gres w Kopaninach.

BLACK RED WHITE

Grupa meblarska z siedzibą w Biłgoraju – producent i dystrybutor mebli oraz artykułów wyposażenia wnętrz z 20% udziałem w rynku, pod względem wartości sprzedaży. W skład Grupy wchodzi Black Red White i 20 spółek zależnych, w tym 9 podmiotów zagranicznych. Działalność produkcyjna na rzecz Black Red White prowadzona jest w 21 zakładach produkcyjnych zlokalizowanych w Polsce i za granicą.

Linia patynowania mebli w jednym z zakładów produkcyjnych Black Red White.

SZYNAKA MEBLE

Firma jest filarem Grupy Meblowej Szynaka, w skład której wchodzi 6 zakładów produkcyjnych oraz nowoczesne Centrum Logistyczne. Wszystkie fabryki posiadają innowacyjne parki maszynowe, dostosowane do rygorystycznych wymogów UE. Firma zatrudnia 2,5 tys. pracowników, a jej roczny obrót wynosi 300 mln zł. Meble Grupy można znaleźć w 8 salonach firmowych oraz w blisko 400 sklepach partnerskich.

IMPRESS DECOR POLSKA

Producent papierów dekoracyjnych dla przemysłu meblarskiego i wyposażenia wnętrz rozpoczął działalność w Elku w 1998 roku. Impress znalazł tutaj odpowiednie warunki do ekspansji, bardzo dobrze układała się współpraca z zarządem Suwalskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej. Blisko znajdował się też ważny klient Impressu – grajewski Pfleiderer. W chwili obecnej park maszynowy obejmuje 5 linii drukarskich oraz jedną laboratoryjną. Załoga liczy ponad 110 pracowników.

BROWAR BIAŁYSTOK

Białostocki browar założony został w 1768 roku (wcześniejsza nazwa: Browar Dojlidy), od 2003 stanowi część Kompanii Piwowarskiej. Browar Białystok jest m.in. producentem piwa Żubr, które jest drugą marką w Polsce pod względem wielkości sprzedaży.

Po zakończeniu rozbudowy linii produkcyjnych w 2007 roku moce produkcyjne Browaru Białystok wynoszą 2,2 mln hektolitów piwa rocznie.

BROWAR ELBLĄG

Tradycja warzenia piwa w Elblągu sięga XIV wieku. Największe inwestycje w Browarze Elbląg przypadają na lata 1993-1996, kiedy to przeprowadzono trzyetapowy proces modernizacji browaru, w wyniku którego zdolności produkcyjne wynoszą 2 mln hektolitrow piwa rocznie. W roku 1998 elbląski browar stał się częścią Grupy Żywiec. Również w tym samym roku 50% akcji firmy wykupił zachodni koncern Heineken International Baheer B.V.

Marka Specjal, sztandarowy produkt Browaru Elbląg, jest najlepiej znanym piwem regionalnym w Polsce.

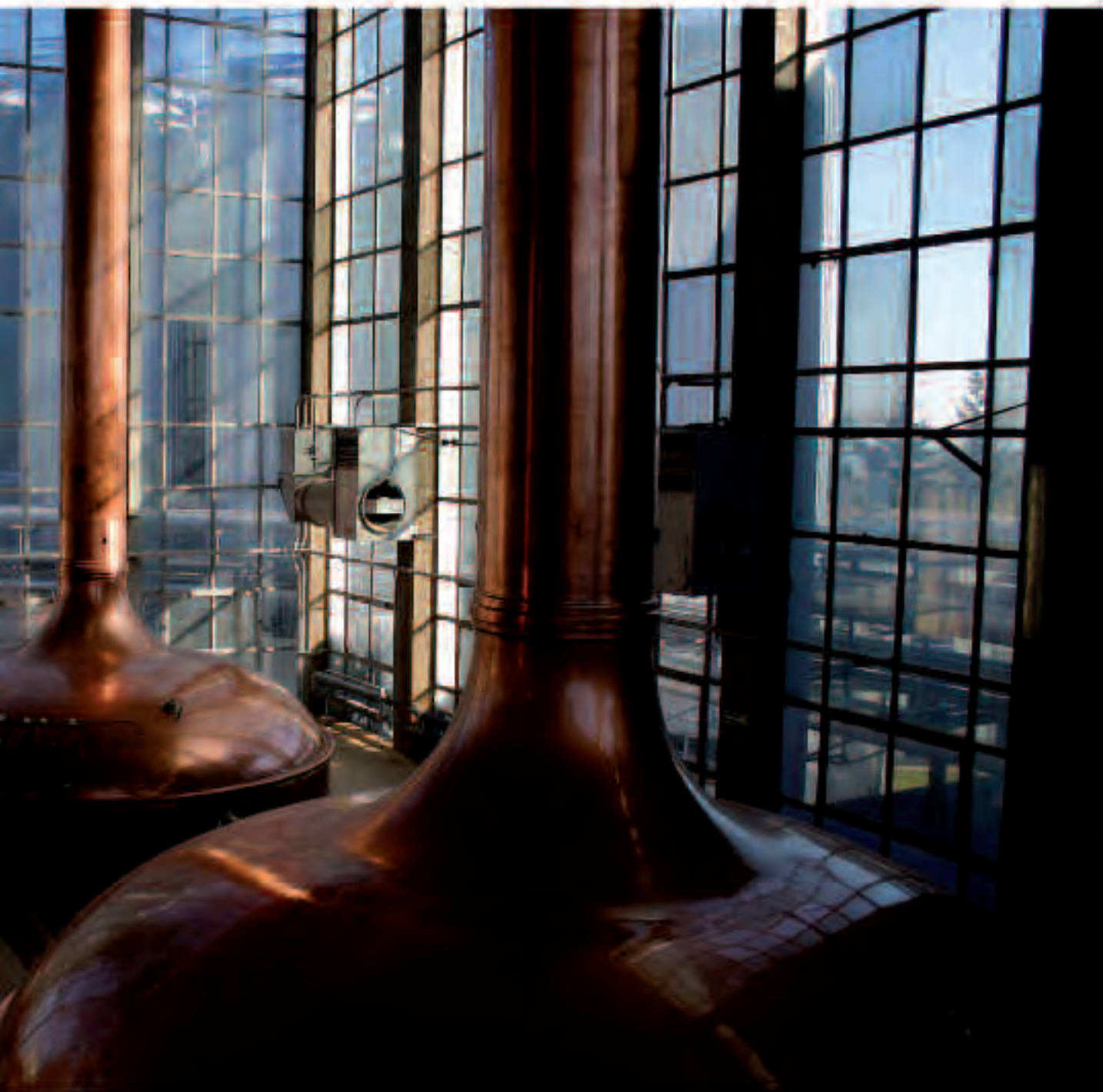

BROWAR ŁOMŻA

Pierwszy tego typu zakład w Polsce, wybudowany w okresie powojennym, produkcja została w nim uruchomiona w 1968 roku. Jego produkty znane są nie tylko w północno-wschodniej Polsce. Obecnie dostępne są następujące marki piwa: Łomża Wyborowe, Łomża Export (od 1997 r. występuje na rynkach obcych), Łomża Mocne oraz Łomża Niepasteryzowane. W maju 2007 roku browar łomżyński stał się częścią międzynarodowego koncernu Royal Unibrew.

BROWAR LEŻAJSK

Browar w Leżajsku oddano do użytku w roku 1977. Pod koniec lat 90. XX wieku browar wszedł w skład Grupy Żywiec, a jednym z jego właścicieli stał się koncern Heineken International B.V. W 2005 roku zdolności produkcyjne browaru wynosiły 2,1 mln hektolitrow piwa. W Leżajsku produkowane są marki regionalne: Leżajsk Pełne, Leżajsk Mocne, Podkarpackie oraz marki ogólnopolskie: Tatra Pils i Tatra Mocne.

Polmos Białystok posiada jeden z najnowocześniejszych na świecie zakładów rektyfikacji alkoholu. To tutaj znajduje się jedyna w Polsce platynowa filtracja.

POLMOS BIAŁYSTOK

Fenomen Żubrówki to nie tylko magia trawy żubrowej, receptury, tradycji produkcji i najwyższej jakości. Jednym z najważniejszych czynników budujących jej popularność jest doświadczenie i wiedza ludzi, którzy w mistrzowski sposób pielęgnują jej niepowtarzalny charakter i magię. Polmos może poszczycić się ponad 80-letnią tradycją wyrobu alkoholu, jest producentem szerokiej gamy wysokiej jakości wódek, brandy, likierów, nalewek i napoi niskoalkoholowych.

BRITISH AMERICAN TOBACCO POLSKA

Zakłady w Augustowie zostały sprywatyzowane w 1995 roku. Fabryka BAT w Augustowie produkuje papierosy nie tylko na rynek polski, ale także dla innych firm z Grupy z ponad 50 krajów. Udział BAT w sprzedaży papierosów na polskim rynku daje jej pozycję wice-lidera. Firma zatrudnia obecnie 770 pracowników.

Ważnym filarem strategii firmy jest odpowiedzialność. BAT Polska dba o relacje z lokalną społecznością, angażując się w inicjatywy z zakresu walki z bezrobociem (Akademia Augustowska), czy też ochrony środowiska (Akcja-Sprzątanie Kanatu).

MLEKOVITA

Największa mleczarska grupa kapitałowa w Polsce, lider w branży, posiadający w 100% kapitał polski. Tworzą ją zakłady zajmujące się przetwórstwem i dystrybucją wyrobów mleczarskich: macierzysty w Wysokiem Mazowieckiem, a także w Bielsku Podlaskim, Morągu, Zakopanem, Lubawie, Działdowie, Pilicy i Baranowie oraz magazyny dystrybucyjne w Chrzanowie, Kluczborku, Kowalewie Pomorskim, Piasecznie, Wyszakowie, Łodzi, Białymstoku, Brzesku, Goręczynie i Wolsztynie. Konsekwentnie prowadzona polityka rozwoju firmy zdecydowała, że wytwarza ona szeroki asortyment markowych produktów – ponad 300.

ZIELONA BUDKA

Zakład w Mielcu to jedna z najnowszych fabryk w Polsce. Od 2006 producent lodów jest członkiem dużego koncernu R&R Ice Cream. Dzięki fuzji Zielonej Budki udało się powiększyć moce produkcyjne oraz poszerzyć możliwości eksportowe (rynek: niemiecki, austriacki, włoski). Zakład dysponuje mocami produkcyjnymi na poziomie 35 mln litrów lodów rocznie, zatrudnia 300 pracowników.

W Mielcu produkowane są lody marki: Zielona Budka, Schatztruhe, Landliebe oraz marki prywatne.

DOLINA LOTNICZA

Stowarzyszenie firm zlokalizowanych w województwie podkarpackim. Region ten cechuje duża koncentracja przedsiębiorstw przemysłu lotniczego, ośrodków naukowo-badawczych oraz rozwinięte zaplecze edukacyjne i szkoleniowe. Serce Doliny Lotniczej leży w Rzeszowie. Głównym celem Doliny Lotniczej jest przekształcenie Polski południowo-wschodniej w jeden z wiodących w Europie regionów lotniczych. Wśród innych celów można wymienić: stworzenie dogodnych warunków do rozwoju przedsiębiorstw przemysłu lotniczego w regionie, rozwój badań, umiejętności i kwalifikacji w zakresie lotnictwa, współpraca i rozwój przemysłu lotniczego i uczelni wyższych, promocja polskiego przemysłu lotniczego.

POLSKIE ZAKŁADY LOTNICZE – PZL MIELEC

Spółka zależna Sikorsky Aircraft Corporation – największy w Polsce producent samolotów. PZL Mielec produkuje kabiny helikopterów Black Hawk, helikoptery S-70i oraz wyroby własnej konstrukcji: M28 – samolot pasażerski i transportowy, M28B Bryza – samolot patrolowy i ratownictwa morskiego, M18 Dromader – samolot rolniczy i pożarniczy. Aktualnie firma zatrudnia 1,8 tys. osób.

AERO zaprojektowało i wykonało kompletną linię produkcyjną składającą się z 15 przyrządów montażowych oraz pełen zestaw form zapewniających pełną zamienność części.

AERO

Spółka powstała w roku 1994, jej celem było zaprojektowanie, certyfikacja i wdrożenie do produkcji niedrogiego i ekonomicznego samolotu szkolno-turystycznego. Do tej pory powstały cztery wersje samolotu AT-1, AT-2, AT-3, AT-4 (faza koncepcyjna). Firma AERO skupia nie tylko entuzjastów lotnictwa, ale także doświadczonych profesjonalistów sektora lotniczego.

OZE – ELEKTROWNIE WODNE

Energetyczne zasoby wodne Polski są niewielkie. Elektrownie wodne buduje się często w terenach górzystych, gdzie występuje dużo opadów i gdzie łatwiej wykorzystać ukształtowanie terenu. Jedną z bardziej znanych jest zespół elektrowni zlokalizowanych w województwie podkarpackim: Solina-Myczkowce (zespół 2 elektrowni wodnych na sztucznych zbiornikach wodnych na rzece San). Po remoncie zakończonym w 2003 roku moc elektrowni zwiększyła się ze 136 MW do 200 MW.

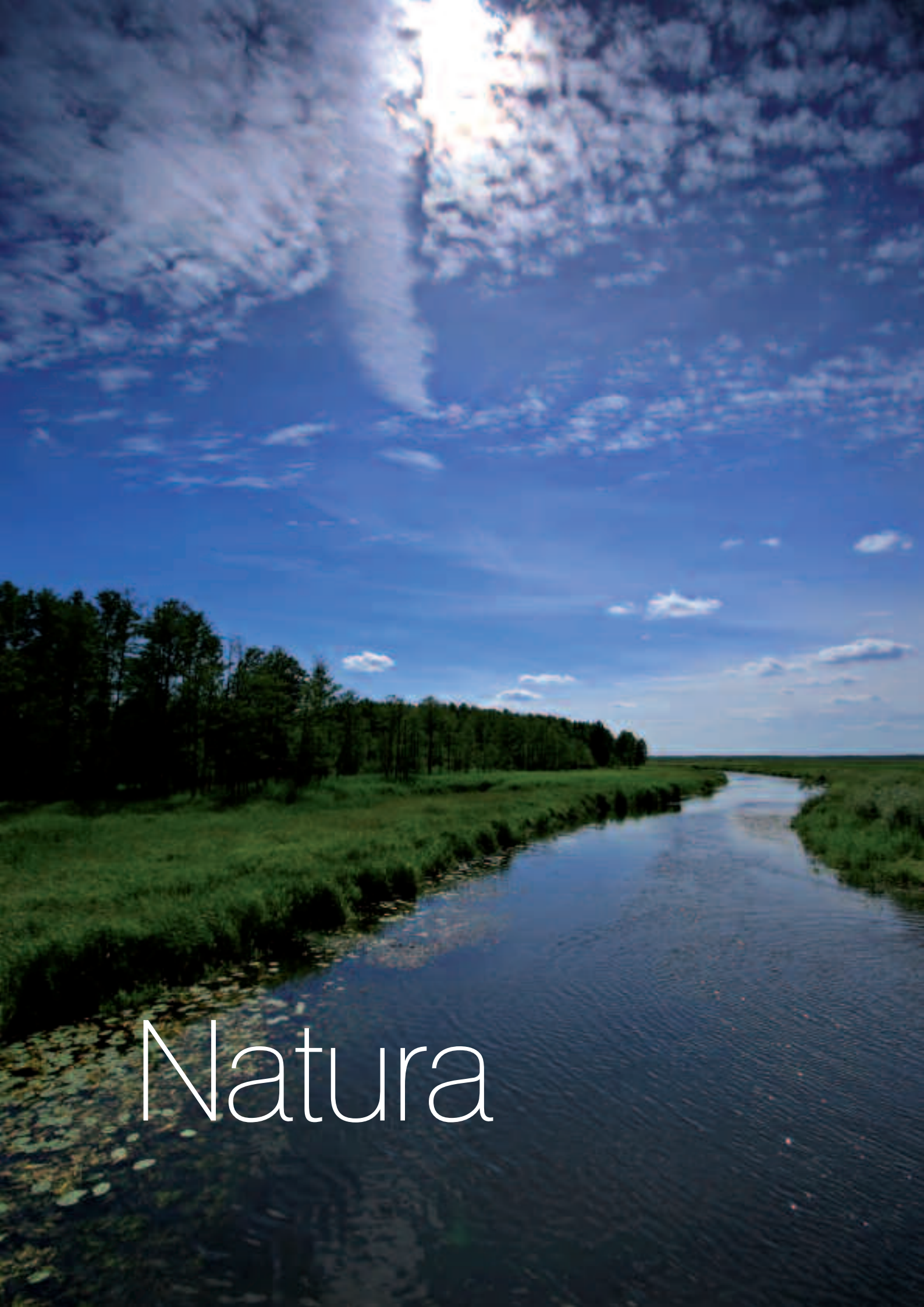

OZE – ELEKTROWNIE WIATROWE

Zgodnie z szacunkami Ośrodka Meteorologii w województwie podlaskim (okolice Suwałk) występują wybitnie korzystne warunki do instalowania i eksploatacji urządzeń przetwarzających energię wiatru. Na terenie województwa podkarpackiego oraz warmińsko-mazurskiego uwarunkowania pogodowe zostały zakwalifikowane jako korzystne. W tych rejonach istnieje 9 farm wiatrowych, powstają dwie kolejne w Gołdapi i Taciowie.

Natura

Przyroda województw Polski Wschodniej to najcenniejszy, stanowiący jednocześnie najbardziej rozpoznawalny w Polsce i za granicą atut Makroregionu. Prawdziwe perły przyrodnicze można odnaleźć w zlokalizowanych w Polsce Wschodniej parkach narodowych – Bieszczadzkim, Magurskim, Świętokrzyskim, Roztoczańskim, Poleskim, Narwiańskim, Białowieskim, Biebrzańskim, Wigierskim. Cztery ostatnie tworzą znaczną część Zielonych Płuc Polski. Tereny Polski Wschodniej zostały też objęte ochroną przyrody w ramach systemu Natura 2000. Występuje tu wiele gatunków unikatowych roślin oraz zagrożonych wyginięciem zwierząt, a wszystko otoczone niespotykanym krajobrazem. Tylko na terenie Polski Wschodniej odnaleźć można, rozległe kompleksy leśne, rynnowe, głębokie jeziora, torfowiska, lasy bagienne oraz pierwotne, rzeki z licznymi meandrami i podmokłymi łąkami, połoniny górskie. Potwierdzeniem unikalności przyrody Polski Wschodniej są również wyniki przeprowadzonego wśród internautów rankingu na najpiękniejsze miejsca w Polsce. Wśród „Siedmiu cudów polskiej natury” trzy pozycje zajęły „obiekty” znajdujące się w Makroregionie: Jaskinia Raj, Puszcza Białowieska oraz Szumy rzeki Tanwi, położonej na Roztoczu.

Tereny północno-wschodniej Polski słyną z licznych jezior, docenianych przez miłośników sportów wodnych, wędkarstwa i letników.

POJEZIERZE MAZURSKIE

Obszar niezwykle atrakcyjny pod względem przyrodniczym, siedliska ma tu wiele gatunków ptaków: perkoz, dwuczuby, łyska, czapla, łabędź niemy, bocian czarny, kania czarna, orzeł przedni oraz bielik. Nad lustrami wody zobaczyć też można, ptaka uchodzącego za symbol tego terenu, kormorana.

Obszar o wysokich walorach turystyczno-rekreacyjnych.
W obręb Pojezierza Mazurskiego wchodzi: Pojezierze Olsztyńskie,
Pojezierze Mrągowskie, Równina Mazurska, Kraina Wielkich Jezior
Mazurskich, Kraina Węgorapy, Pojezierze Etckie, Garb Szeski.

RAJGRÓD

Niezwykłe ukształtowanie terenu,
pokrytego lasami, pas pojezierzy
zawdzięcza ostatniej fazie zlodowace-
nia bałtyckiego. Cofający się lądolód
uksztaltował wzgórza morenowe oraz
misy wytopiskowe, nadając formę
dzisiejszym jeziorom.

ROSPUDA

Jedną z najbardziej znanych atrakcji turystycznych okolic Augustowa – rzeka Rospuda. Przepływa przez 9 jezior znajdujących się na terenie Suwalszczyzny oraz Puszczy Augustowskiej. Chroniona obszarem Natura 2000 jest miejscem występowania unikatowej fauny i flory, niezwykle atrakcyjna dla kajakarzy ze względu na zróżnicowany charakter rzeki.

PUSZCZA KNYSZYŃSKA – REZERWAT JAŁÓWKA

Teren zaliczany do najciekawszych rezerwatów Puszczy Knyszyńskiej. Przez Jałówkę biegnie popularna ścieżka dydaktyczna, prezentująca bogactwo rzeźby. Odwiedzając puszcę warto zobaczyć zatorfioną dolinę strumienia Jałówka, ze źródłiskami. Jej brzegi porasta tzw. grud świerkowy – najciekawsze, zdaniem przyrodników, zbiorowisko Puszczy Knyszyńskiej.

Puszcza Knyszyńska zajmuje powierzchnię 105 tys. ha, leży między wielkimi puszczami, które niegdyś tworzyły jeden kompleks leśny.

PUSZCZA KNYSZYŃSKA
– REZERWAT KRZEMIANKA

DOLINA NARWI

Raj dla wędkarzy oraz ornitologów, tak nazywana jest Dolina Narwi. Rzeka tworzy liczne rozlewiska, bagna, zatoki oraz oczka wodne. Władze Narwiańskiego Parku Narodowego rekomendują, że najlepszym sposobem odkrycia wszystkich uroków rzecznoego labiryntu jest „podróż” tradycyjną łodzią drewnianą „psychówką”.

BIEBRZAŃSKI PARK NARODOWY

Coroczną imprezą organizowaną w naturalnej scenerii Doliny Biebrzy są Mistrzostwa Polski w Koszeniu Naturalnych Łąk dla Przyrody, tzw. „Biebrzańskie Sianokosy”.

Torfowiska w Kotlinie Biebrzańskiej zostały objęte międzynarodową konwencją Ramsar, chroniącą obszary mokradłowe o międzynarodowym znaczeniu, jako środowisko życia ptaków wodno-błotnych. Od lat nad Biebrzę, i w jej okolicę wiosną przyjeżdżają ornitolodzy z całego świata, aby zobaczyć tokujące bataliony.

Największy w Polsce Park Narodowy, zajmujący powierzchnię ponad 59 tys. ha. Z największym i najlepiej zachowanym w Europie kompleksem torfowisk.

BIEBRZA

Największy prawobrzeżny dopływ Narwi. Nazwa rzeki pochodzi od żyjących nad nią bobrów. Koryto jest bardzo nieregularne, z licznymi starorzeczami i zakolami. Na wiosnę jej tereny zamieniają się w wielkie rozlewisko.

Biebrzańskie bagna to największa
w Polsce ostoją łośi.

PUSZCZA BIAŁOWIESKA

Na terenie Puszczy Białowieskiej znajdują się zachowane fragmenty naturalnych lasów liściastych, charakterystycznych dla średniowiecznej Europy. Jej polski obszar wynosi 62,5 tys. ha (pozostała część 87 tys. ha znajduje się na Białorusi).

Turyści mogą również zwiedzić utworzony na terenie Puszczy Białowieskiej Obszar Ochrony Ścisłej, gdzie przyroda gospodaruje sama i rządzi się niezmiennymi przez człowieka regułami.

A photograph of two herons standing in a field at sunset. The sky is a deep orange-red, and the ground is dark. The herons are silhouetted against the bright sky. One heron is in the foreground, and the other is slightly behind it. They are both facing right. The background shows a line of trees and a body of water reflecting the sunset light.

PODLASKI SZLAK BOCIANI

Na terenach Podlasia występuje jedno z najliczniejszych skupisk bocianów w E uropie. Podlaski Szlak Bociani przebiega przez trzy parki narodowe: Biebrzański, Narwiański, Białowiecki. Punktem kulminacyjnym szlaku jest wieś Pentowo (k. Tykocina), gdzie występuje ponad 200 rodzin bocianów. Tutaj też można spotkać – unikat w skali europejskiej – bociana czarnego.

CZERWONY BÓR

Wał morenowy znajdujący się na Międzyrzeczu Łomżyńskim, między dolinami Narwi i Bugu zajmujący powierzchnię ponad 10 tys. hektarów. Porasta go bór świeży, na mniejszej części także bór suchy. Kompleksem administruje Nadleśnictwo Łomża.

LAS KLASZTORYN

Rezerwat przyrody położony w województwie podkarpackim (gmina Leżajsk). Można tu zobaczyć jak przed wiekami wyglądała Puszcza Sandomierska – las mieszany o cechach zespołu naturalnego. Drzewostan rezerwatu to starodrzew sosnowo-bukowo-jodłowy. Rośnie tu wiele drzew o rozmiarach pomnikowych, niektóre mają ponad 200 lat.

BRODUSZURKI

Zajmujący powierzchnię 25,91 ha rezerwat torfowiskowy w Bachórcu (gmin. Dubiecko) wyróżnia zbiorowisko boru bagiennego o dużej wilgotności, beztlenowości i kwaśnym odczynie. Takie warunki sprzyjają rozwojowi rosiczki okrągłolistnej – drapieżnej rośliny chronionej.

BIESZCZADY

80% powierzchni Bieszczad zajmują lasy bukowe, z domieszką jodły i jaworu. Osobliwością są torfowiska wysokie (np. w Wołosatym) oraz rozległe łąki na górskich grzbietach – połoniny. Grzbiety bieszczadzkie mają ostre i strome stoki, a na połoninach nie trudno odnaleźć wychodnie skalne oraz rumowiska.

Bieszczadzki Park Narodowy jest najbardziej na zachód wysuniętą częścią Karpat Wschodnich. Wysokość bieszczadzkich grzbietów wzrasta ku wschodowi, osiągając 1346 m w masywie Tarnicy. Inne warte odwiedzenia szczyty to: Kińczyk Bukowski (1251 m), Rozsypaniec (1272 m), Halicz (1333 m), Kopa Bukowska (1312 m), Krzemień (1335 m), Bukowe Berdo (1313 m), Szeroki Wierch (1315 m), Połonina Caryńska (1297 m), Połonina Wetlińska (1253 m), Smerek (1222 m), Wielka Rawka (1307 m), Krzemieniec (1221 m).

ROZSYPANIEC

Szczyt w Bieszczadach Zachodnich, którego nazwa nawiązuje do ukształtowania wzniesienia (licznie „rozsypanym” skałom na zboczach). Ze szczytu Rozsypańca rozciągają się widoki na Tarnicę oraz liczne pasma ukraińskich Bieszczad Zachodnich i Wschodnich.

SINE WIRY

Bieszczadzki rezerwat krajobrazowy o powierzchni 450 ha. Najbardziej charakterystyczną częścią rezerwatu jest przełom Wetliny przebiegającej się przez liczne progi skalne u stóp Połomy. Rezerwat to wielkie bogactwo flory, na szczególną uwagę zasługują tojad wschodniokarpacki, buławnik mieczolistny oraz buławnik wielkokwiatowy, zamieszczone w Polskiej Czerwonej Księdze Roślin.

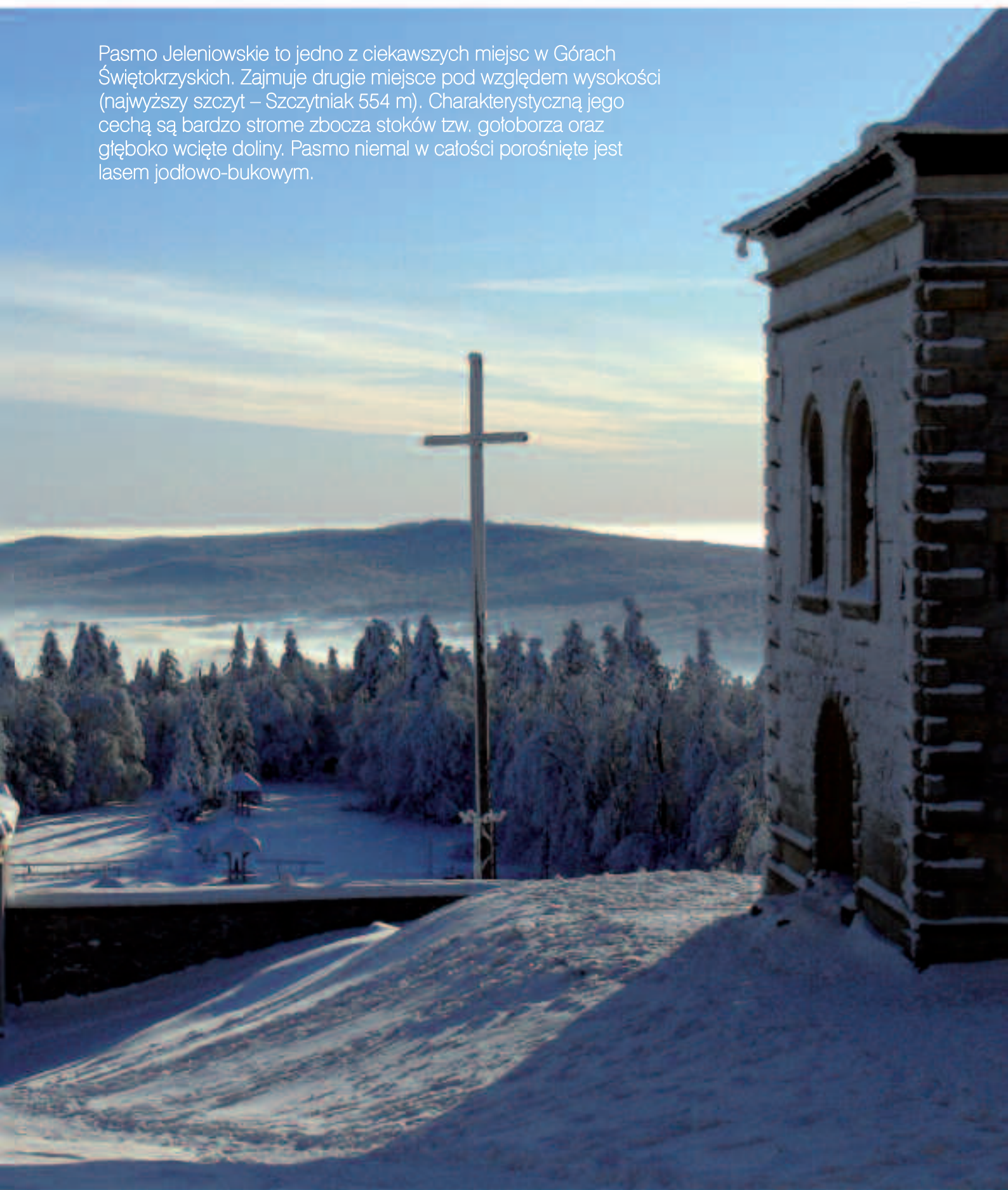

GÓRY ŚWIĘTOKRZYSKIE

Leżące w centralnej części województwa świętokrzyskiego Góry Świętokrzyskie są najstarszymi, obok Sudetów, górami w Polsce. Najwyższym wzniesieniem jest Łysica, leżąca w paśmie Łysogór, które wraz z Pasem Masłowskim oraz Jeleniowskim tworzy tzw. pasmo główne (Trzon Gór Świętokrzyskich). Na zdjęciu widok na pasmo Jeleniowskie ze Świętego Krzyża.

Pasma Jeleniowskie to jedno z ciekawszych miejsc w Górach Świętokrzyskich. Zajmuje drugie miejsce pod względem wysokości (najwyższy szczyt – Szczytniak 554 m). Charakterystyczną jego cechą są bardzo strome zbocza stoków tzw. gołoborza oraz głęboko wcięte doliny. Pasma niemal w całości porośnięte jest lasem jodłowo-bukowym.

ŚWIĘTOKRZYSKI PARK NARODOWY

Park utworzony został ponad 60 lat temu i zajmuje 7,6 tys. ha, z czego ścisłą ochroną objętych jest 1,7 tys. ha. Na jego terenie udostępniono ponad 30 km pieszych szlaków, na których można podziwiać unikalną na skalę europejską Puszcę Jodłową, pracujący naturalny ekosystem oraz różnorodność skał, różnorodne formy terenu. Rocznie Świętokrzyski Park Narodowy odwiedza ok. 400 tys. turystów.

GOŁOBRZE NA ZBOCZU ŁYSEJ GÓRY

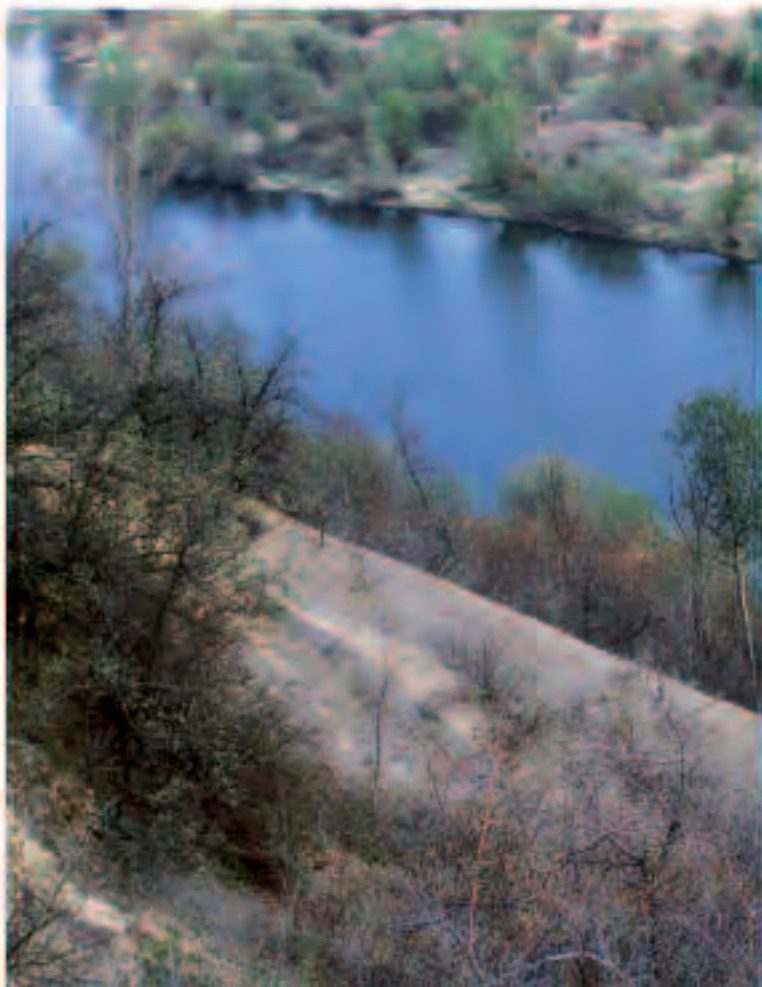
Gołoborza to niezalesione („gołe”) rumowiska skalne na stokach gór. Głównym czynnikiem powstania takiej pokrywy jest zamarzanie i rozmarzanie wody w szczelinach, powodujące rozpad skał.

WYŻYNA SANDOMIERSKA

Wąwóz Królowej Jadwigi uważany jest za jedną z największych atrakcji przyrodniczych Sandomierza. To rozległy wąwóz lessowy, który powstał na skutek erozji wodnej. Przez stulecia woda wyłobila 500-metrowy wąwóz o stromych, wysokich do 10 m ścianach, porośniętych bujną roślinnością. Obok wąwozu znajdują się dwa pomniki przyrody dęb bezszypułkowy o obwodzie 440 cm oraz jesion wyniosły – 270 cm.

GÓRY PIEPRZOWE

Zwane również „Pieprzówkami” położone są ok. 2,5 km na północny wschód od Sandomierza. Najstarsze góry Polski swoją nazwę zawdzięczają stokom wypełnionym szaroczarowymi i ciemnopopielatymi łupkami ilastymi. Na ich terenie znajduje się rezerwat geologiczno-przyrodniczy, a ochronie podlegają odślonięcia łupków kambryjskich, płyty stepu ostnicowego, stanowiska wiśni karłowatej oraz gatunków dzikich róż.

Wielokulturowość

Obszar Polski Wschodniej przez wiele wieków był miejscem spotykania, ścierania się i koegzystencji kultury wschodniej (bizantyjskiej) z zachodnią (łacińską). Współistnienie kultur znajduje odzwierciedlenie w architekturze, obyczajach oraz strukturze wyznaniowej Makroregionu. Największą grupę stanowią katolicy oraz wyznawcy prawosławia. Do dzisiaj przetrwało także wiele znaków obecności Żydów, zachowały się kirkuty oraz synagogi, które stanowią miejsce pielgrzymek wyznawców judaizmu z całego świata. Kilka tysięcy chasydów z Europy, Izraela, Stanów Zjednoczonych i Kanady regularnie, co roku odwiedza też położony w Leżajsku grób cadyka Elimelecha. Wierni składają przy grobie cadyka kwiteły – prośby o zdrowie i pomyślność. Uroczystościom towarzyszą tradycyjne tańce i śpiewanie psalmów. Na terenie województwa podlaskiego znajdują się również dwie wsie zamieszkiwane przez muzułmanów – polskich Tatarów. Meczet w Kruszynianach oraz Bohonikach to obowiązkowy element Szlaku Tatarskiego Małego, prezentującego kulturę polskich Tatarów w połączeniu z innymi kulturami Podlasia.

KATOLICY

Ziemie, na których obecnie znajdują się województwa wyznaczające wschodnią granicę kraju charakteryzują się dużym zróżnicowaniem narodowościowym i wyznaniowym. Największą grupę stanowią katolicy oraz prawosławni. W wielu miejscach tego regionu odnajdziemy symbole równoprawnego istnienia dwóch wyznań.

ŚWIĘTA LIPKA

Najbardziej znane sanktuarium Polski północno-wschodniej. Położone w odległości około 70 kilometrów na północny wschód od Olsztyna. Początki sanktuarium maryjnego sięgają XIV w. To obiekt zabytkowy o dużej wartości, przedstawiciel późnego baroku w Polsce. Zespół architektoniczny złożony z kościoła, krużganka i klasztoru przetrwał do dziś w prawie niezmienionym stanie. Święta Lipka słynie też z niezwykłych koncertów organowych.

PRAWOSŁAWNI

Polski Autokefaliczny Kościół Prawosławny jest drugim co do wielkości wyznaniem w Polsce. Szacuje się, że w Polsce mieszka ok. 500 tys. wyznawców prawosławia. Największe skupisko około 300 tys. wiernych znajduje się na Białostocczyźnie. W Białymstoku działa prawosławne Radio Orthodoxy. W Telewizji Białystok oraz Radiu Białystok regularnie emitowane są programy skierowane do społeczności prawosławnej. Do wyznawców dociera również miesięcznik „Przegląd Prawosławny”. W województwie podlaskim, lubelskim, podkarpackim organizowane są imprezy związane z dziedzictwem kulturowym prawosławia. Do najbardziej znanych należą Hajnowskie Dni Muzyki Cerkiewnej.

Na terenie Podlasia funkcjonują 3 z 5 prawosławnych uczelni w Polsce: Katedra Teologii Prawosławnej Uniwersytetu w Białymstoku, Szkoła Ikonograficzna w Białymstoku oraz Szkoła Psalmistów i Dyrygentów Cerkiewnych w Hajnówce. Placówka z Białej Podlaskiej jest jedyną w Polsce aktywną szkołą malowania ikon. Ikony powstają również w monastyrach (zakonach prawosławnych).

W cerkwiach Liturgia i inne nabożeństwa sprawowane są najczęściej w języku cerkiewnosłowiańskim. W nielicznych świątyniach podczas kazań oraz czytań z Pisma Świętego używany jest język polski. Na Podlasiu, gdzie grupa wyznawców zróżnicowana jest pod względem narodowościowym, pojawiają się języki: rosyjski, białoruski, ukraiński.

ŻYDZI

Przed rokiem 1939 Polskę zamieszkiwała duża społeczność żydowska, stanowiąca ok. 10,5% populacji. Największy udział ludności żydowskiej według powiatów występował w miastach – leżących dzisiaj w województwach Polski Wschodniej – Białymstoku (43% ludności) oraz Lublinie (34,7%). W Lublinie istniała największa uczelnia talmudyczna na świecie Jeszywas Chachmej. Do dziś w województwach Polski Wschodniej zachowały się liczne świątynie i cmentarze żydowskie.

TYKOCIN

Synagogę wybudowano w poł. XVII w. na miejscu starszej, drewnianej bożnicy. W XVII i XVIII wieku stanowiła ona znany żydowski ośrodek intelektualny. Od 1977 (po generalnym remoncie) jest siedzibą Muzeum Kultury Żydowskiej w Tykocinie. Do jego największych atrakcji należy bardzo bogata ekspozycja judaistów. Synagoga w Tykocinie stanowi obecnie drugi co do wielkości obiekt tego typu w Polsce.

ŁAŃCUT

Jeden z najcenniejszych zabytków żydowskiej architektury sakralnej w Polsce. Od początku lat 70. synagoga służy jako muzeum judaistyczne (właśc. Muzeum – Zamek w Łańcutcie). Ściany sali głównej zdobią arkady wypełnione malowanymi, hebrajskimi tekstami modlitw.

Meczet w Kruszynianach, obowiązkowy element Szlaku Tatarskiego Małego, prezentującego kulturę polskich Tatarów w połączeniu z innymi kulturami Podlasia.

MUZULMANIE

Tatarzy w Polsce (wtedy Rzeczpospolitej Obojga Narodów) pojawili się za sprawą księcia Witolda. Cieszyli się wolnością zbliżoną do stanu szlacheckiego, w zamian służąc orężem. Po II wojnie światowej większość z siedzib, znalazła się poza linią wytyczoną przez Bug. Po wojnie w granicach Polski pozostały 2 wsie tatarskie Bohoniki i Kruszyniany (dzisiaj województwo podlaskie). W naszym kraju, żyje ok. 3 tys. Tatarów m.in. w Białymstoku, Gdańsku, Warszawie oraz Gorzowie Wielkopolskim.

Tatarzy zachowali odrębność wyznaniową, tradycję pochodzenia i obyczaje.

Turystyka

Zachowanie unikatowego charakteru Makroregionu przy jednoczesnym dynamicznym rozwoju zaplecza turystycznego sprawiło, że Polska Wschodnia może poszczycić się rosnącym z roku na rok zainteresowaniem turystów. Na Warmię i Mazury oraz nad Zalew Soliński ściągają amatorzy wędkowania i uprawiania sportów wodnych. Szczególnie

atrakcyjnie pod tym względem prezentuje się Pojezierze Mazurskie.

Na obszarze tym występuje ponad 2500 jezior o powierzchni większej niż 1 ha. Dodatkowo cały Makroregion, dzięki obfitości zbiorników wodnych oraz rzek wraz z siecią kanałów, stwarza dogodne warunki do uprawiania turystyki kajakowej. Główne szlaki kajakowe to spływy rzekami: Krutynia, Narew, Bug, Rospuda, Czarna Hańcza, Kanał Augustowski, Wieprz, San, Nida, Pilica. Polskę Wschodnią charakteryzuje duża ilość atrakcji przyrodniczych (parki narodowe i krajobrazowe, rezerваты, pomniki przyrody), co sprawia, że jest rekomendowana jako miejsce do uprawiania turystyki pieszej i rowerowej. Szczególną popularnością pod tym względem cieszą się Bieszczady oraz Góry Świętokrzyskie. Na kielecczyźnie wytyczono 6 szlaków pieszych o łącznej długości prawie 300 km. Natomiast sieć szlaków turystycznych Bieszczadzkiego Parku Narodowego, obejmująca najwyższe partie gór, o długości przeszło 130 km stwarza znakomite warunki do bliskiego kontaktu z przyrodą podczas wędrówek pieszych i konnych. Sieć tras konnych pozwala na kilkudniowe wyprawy. Jeszcze dłużą trasą może poszczycić się lubelszczyzna. Liczący 280 km – Poleski szlak konny wiedzie przez Polesie Lubelskie i Wołyńskie, w tym chronione tereny Poleskiego Parku Narodowego. Zróżnicowana rzeźba terenu, gruba pokrywa śnieżna oraz duża ilość opadów w miesiącach zimowych w Polsce Wschodniej stwarzają dobre warunki do uprawiania sportów zimowych: narciarstwa biegowego, zjazdowego, powożenia psimi zaprzęgami. W Polsce Wschodniej znajduje się ponad 40 wyciągów narciarskich, w tym 24 w Bieszczadach. Poza sezonem letnim i zimowym Polska Wschodnia oferuje wiele wartych zwiedzenia miejsc: warowni krzyżackich, siedzib książęcych i magnackich, zamków królewskich, chroniących niegdyś wschodnie rubieże kraju. Wzdłuż granicy z Litwą, Białorusią i Ukrainą znajduje się unikalna linia umocnień nadgranicznych i fortyfikacji obronnych – tzw. linia Mołotowa. Do najważniejszych jej punktów należą twierdze w Osowcu, Brześciu, Przemyślu. Ze względu na wielokulturowość Makroregionu występują tu miejsca kultu ważne dla katolików, prawosławnych, żydów oraz muzułmanów.

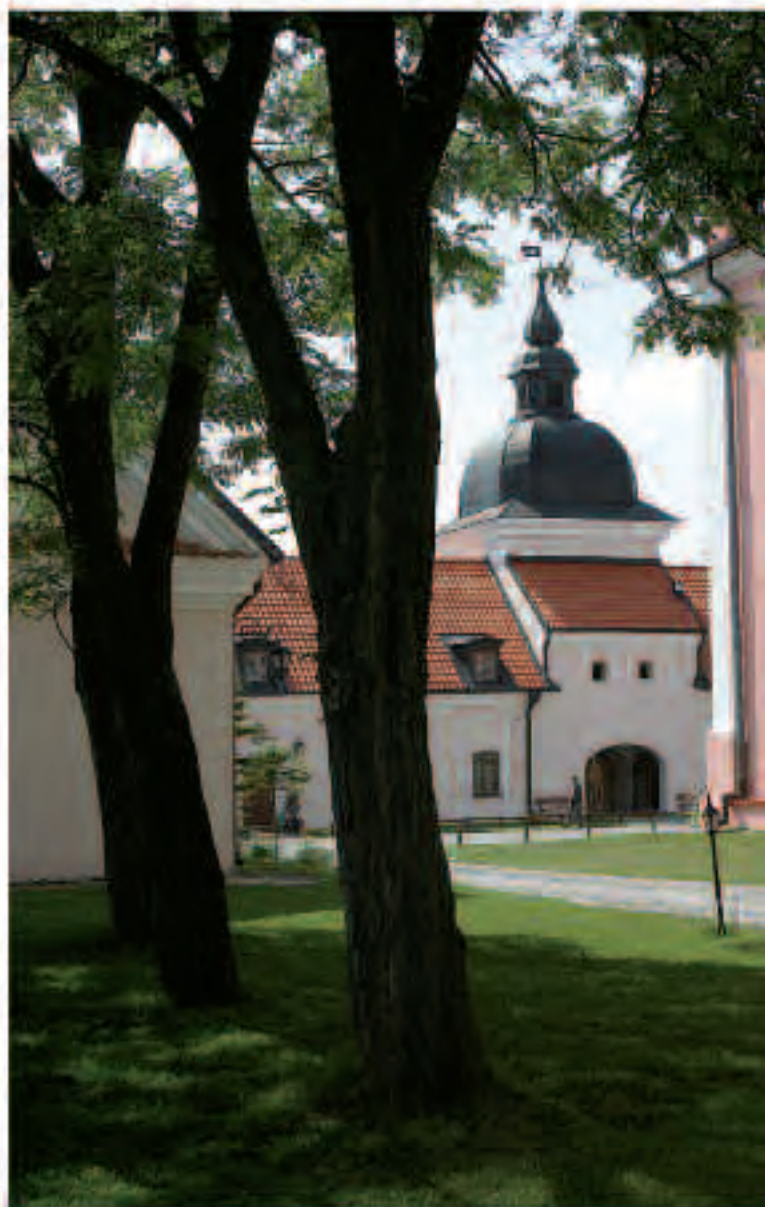

WIŚLICA

W położonej na Ponidziu wsi (12 km na południe od Buska-Zdroju) znajduje się bazylika Narodzenia Najświętszej Marii Panny z 1350 roku, ufundowana przez Kazimierza Wielkiego. Kościół jest jedną z pierwszych w Polsce świątyń dwunawowych. Wnętrze zdobią gotyckie sklepienia: krzyżowo-żebrowe i ostrołukowe, oparte na trzech filarach na środku bazyliki. W prezbiterium widoczne są fragmenty bizantyjsko-ruskiej polichromii z lat 1397-1400. W głównym ołtarzu umieszczono figurę Matki Boskiej (tzw. Madonna Łokietkowa) z około 1300 r. Przy zachodniej fasadzie bazyliki stoi dzwonnica. Budowlę wzniesiono w latach 1460-1470 z fundacji Jana Długosza.

WIGRY

Klasztor pokamedulski jest najchętniej odwiedzanym przez turystów zabytkiem architektonicznym Wigierskiego Parku Narodowego. Do zwiedzania udostępnione są katakumby oraz eremy, a z tarasów roztacza się widok na jezioro Wigry. U podnóża klasztoru znajduje się przystań, z której kilka razy dziennie, w sezonie letnim kursuje statek.

ŚWIĘTY KRZYŻ

Święty Krzyż (Łysa Góra, Łysiec) jest drugim co do wielkości (595 m n.p.m.) masywem Gór Świętokrzyskich. Znajduje się tu sanktuarium Relikwii Drzewa Krzyża Świętego (kościół pw. Trójcy Świętej), uznawane za najstarsze polskie sanktuarium. Klasztor założony został w I poł. XII wieku przez Bolesława Krzywoustego, początkowo pw. Świętej Trójcy, od XV wieku pw. Świętego Krzyża. Od 1936 mieści się tu klasztor i nowicjat Misjonarzy Oblatów Maryi Niepokalanej. W sanktuarium obchodzi się uroczyscie dwa odpusty: odpust Podwyższenia Krzyża Świętego (14 września) odpust Najdroższej Krwi Pana Jezusa (pierwsza niedziela lipca).

HACZÓW

Kościół Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny w Haczowie jest największym gotyckim, drewnianym kościołem w Europie. Jeden z najważniejszych obiektów szlaku architektury drewnianej województwa podkarpackiego. W 2003 został umieszczony na Liście Światowego Dziedzictwa Kulturalnego UNESCO. W uzasadnieniu wniosku napisano: najstarszy, największy i najlepiej zachowany gotycki kościół drewniany konstrukcji zrębowej w Europie, praktycznie niezmieniony pod względem konstrukcyjnym, z bogatym wystrojem malarskim i rzeźbiarskim; czytelne nawarstwienia form architektonicznych i dekoracyjnych od XV do XIX w.

BYSTRE

Cerkiew grekokatolicka pw. św. Michała Archaniola w Bystrem. Drewniana cerkiew, osadzona na podmurówce z kamienia łamanego, trójdzielna, o konstrukcji zrębowej powstała na początku XX w., w miejscu budowy sakralnej z 1607 r. Obiekt zaliczany jest do tzw. narodowego stylu ukraińskiego, który nawiązuje do cerkwi huculskich. Główne cechy cerkwi tego typu to: rozmieszczenie na planie krzyża greckiego i jedna lub trzy kopuły główne.

ULUCZ

Cerkiew pw. Wniebowstąpienia Pańskiego w Uluczu nad Sanem. Według przekazów zbudowana została w latach 1510-1517. Początkowo cerkiew wchodziła w skład monasteru bazylińskiego. Cerkiew przechodziła wiele remontów, podczas jednego z nich zmieniono dach namiotowy nad nawą na ośmioboczną barokową kopułę, jakie budowane były zazwyczaj tylko w bogatych cerkwiach wielkomiejskich. Ostatni poważny remont odbył się w latach 60. XX w., podczas którego wiele elementów wymieniono na nowe, niekoniecznie wiernie odtwarzając stan pierwotny.

Góra Grabarka nazywana jest także Górą Krzyży. Na wzgórzu znajduje się ok. 10 tys. ofiarnych krzyży. Zostały one tu przyniesione lub przywiezione przez wiernych. Pątnicy stawiają je obok sanktuarium przez cały rok, jednak najwięcej krzyży przybywa w przeddzień Święta Przemienienia Pańskiego.

GRABARKA

Święta Góra Grabarka (Cerkiew Przemienienia Pańskiego) jest najważniejszym sanktuarium prawosławnym w Polsce. Tradycja pielgrzymowania na Świętą Górę sięga 1710 roku. Główne uroczystości przypadają tutaj na Święto Przemienienia Pańskiego (19 sierpnia), zwanego też Świętem Spasa Izbawnika (Zbawiciela). Jest ono jednym z 12 najważniejszych świąt w prawosławnym kalendarzu liturgicznym. Cerkiew otacza las drewnianych krzyży ofiarnych, przyniesionych w ważnej intencji przez chorych, strapienych, szukających nadziei i siły. Na Grabarce znajduje się jedyny w Polsce, żeński klasztor prawosławny p.w. św. Marty i Marii. Grabarka znajduje się w województwie podlaskim, około 10 kilometrów od Siemiatycz na wschód.

BIAŁYSTOK – CERKIEW ŚW. MIKOŁAJA

Główna świątynia wyznawców prawosławia w Białymstoku. Usytuowano ją na placu po dawnym cmentarzu, częścią ołtarzową zwróconą na wschód. Sobór św. Mikołaja wzniesiony jest w stylu neoklasycystycznym z zachowaniem elementów architektury antycznej. Styl neoklasycystyczny nawiązuje do późnobizantyjskiego budownictwa krzyżowo-kopułowego. Taki styl budowania był szeroko rozpowszechniony szczególnie na ziemiach, które znajdowały się pod wpływem Bizancjum.

BIAŁYSTOK – CERKIEW MĄDROŚCI BOŻEJ / HOGIA SOPHIA

Uwarunkowania geograficzne, a przede wszystkim historyczne sprawiły, że Białystok jest miejscem, gdzie od dawna żyli ludzie różnych kultur, wyznań i narodowości. Przez wieki Białystok był ośrodkiem pogranicznym, co ukształtowało charakter miasta oraz jego atmosferę.

KOTERKA

Na uroczysku Koterka z dala od wsi i miasteczek (na południowy wschód od wsi Tokary, gm. Mielnik, tuż przy granicy polsko-białoruskiej) znajduje się drewniana cerkiew prawosławna pod wezwaniem Ikony Matki Boskiej, Radości Wszystkich Strapionych. Wzniesiono ją w 1912 r. w miejscu, gdzie 60 lat wcześniej Matka Boża objawiła się mieszkańcom pobliskich Tokar. Cerkiew otoczona jest wieńcem kilkudziesięciu drewnianych krzyży ofiarnych, przyniesionych przez pielgrzymów. Najwięcej wiernych przybywa do Koterki w T rzecim Dniu Św. Trójcy i w czasie święta Ikony Matki Bożej Radości Wszystkich Strapionych (6 listopada). W uroczystościach udział biorą też Białorusini (na czas nabożeństwa granica państwowa jest otwarta).

FROMBORK

To o tym miejscu Kopernik napisał „najdalszy kraniec ziemi”, tu też stworzył dzieło swego życia. Mowa o Fromborku, miejscowości w której znajduje się też jeden z najbardziej malowniczych zespołów warownych w Polsce. Jego centrum stanowi wybudowana w XIV w. katedra otoczona pięciobocznym murem obwodowym. Prace nad fortyfikacjami (dobudowa kolejnych wież i baszt) trwały do końca I poł XV w.

Katedra fromborska jest jedną z dłuższych w Polsce, mierzy prawie 100 m. W dawnej siedzibie biskupów znajduje się obecnie muzeum poświęcone Kopernikowi. Turyści doceniają również mozolną wycieczkę na szczyt wieży Radziejowskiego, z której rozciąga się zapierający dech w piersiach widok na Zalew Wiślany. Dodatkową atrakcją dla zwiedzających jest wahadło Foucaulta, dzięki któremu można zaobserwować ruch obrotowy ziemi.

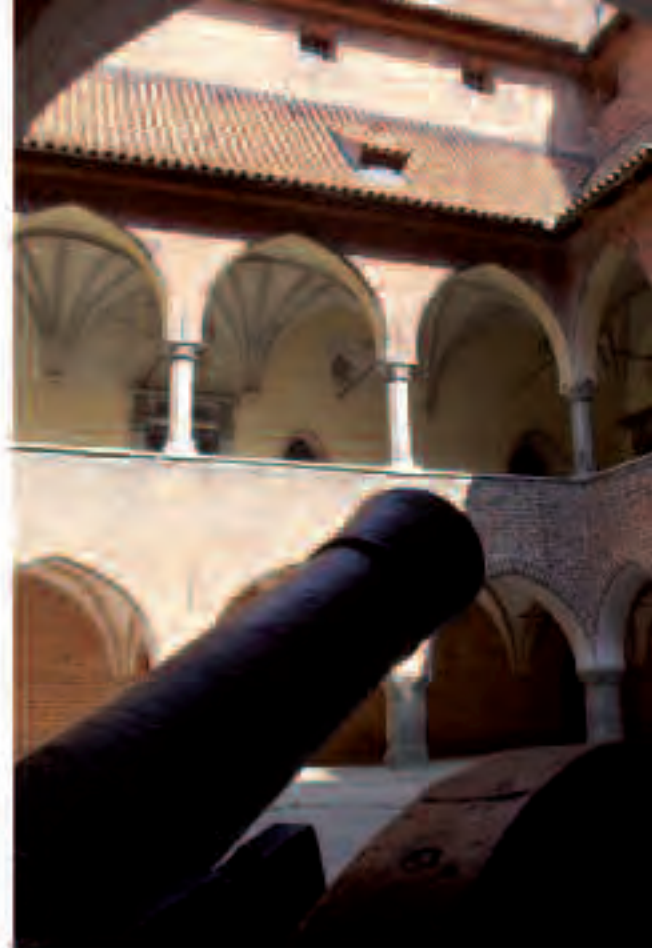

Od 1945 roku w gotyckim zamku, który został wybudowany dla administratora dóbr kapituły warmińskiej mieści się Muzeum Warmii i Mazur w Olsztynie. Na początku XVI w. funkcję tę pełnił Mikołaj Kopernik, zachowaną pamiątką po jego pobycie jest umieszczona na ścianie krużganka – doświadczalna tablica astronomiczna. Muzeum gromadzi pamiątki przeszłości regionu z zakresu archeologii, historii i numizmatyki, sztuki dawnej i współczesnej, rzemiosła artystycznego, piśmiennictwa, kultury ludowej.

OLSZTYN

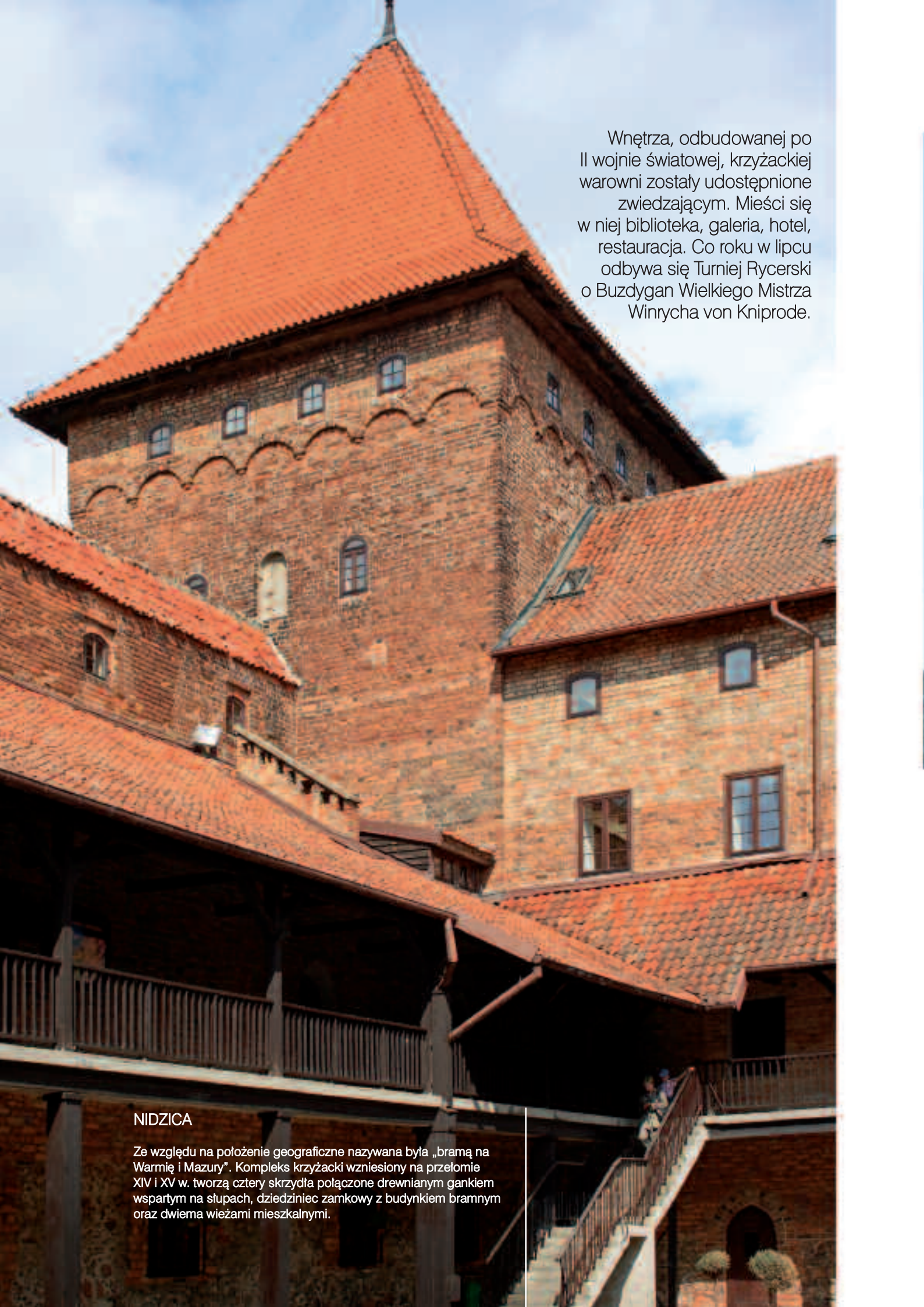
Kompleks obronny, wybudowany dla kapituły warmińskiej. Kilkuetapowa budowa zakończyła się 200 lat później. Zamek powstał na planie czworoboku, w skład którego wchodziły dwa równoległe skrzydła: mieszkalne i gospodarcze, połączone murami kurtynowymi. Warownia włączona była w system fortyfikacji Olsztyna. W zamku mieści się Muzeum Warmii i Mazur. Do jego największych walorów zaliczyć należy reprezentacyjne wnętrza z oryginalnymi stropami, a do cenionych zbiorów należą wystawy stałe poświęcone Kopernikowi.

LIDZBARK WARMIŃSKI

Rezydencja biskupów wzniesiona na wzór zamków-klasztorów, typowych dla zakonu krzyżackiego. Czteroskrzydłowa budowla chroniona była przez wysoką wieżę główną i trzy mniejsze. Dodatkowo dostęp do zamku utrudniały obwarowane podzamcza południowe i północne oraz wody rzek Łyny i Słomsy. Mimo, że zamkowi brakuje jeszcze dużo do dawnej świetności warto zobaczyć krużganki z zachowanymi malowidłami ściennymi oraz wspaniale zdobione sklepienia w komnatach.

Wnętrza, odbudowanej po II wojnie światowej, krzyżackiej warowni zostały udostępnione zwiedzającym. Mieści się w niej biblioteka, galeria, hotel, restauracja. Co roku w lipcu odbywa się Turniej Rycerski o Buzdygan Wielkiego Mistrza Winrycha von Kniprode.

NIDZICA

Ze względu na położenie geograficzne nazywana była „bramą na Warmię i Mazury”. Kompleks krzyżacki wzniesiony na przełomie XIV i XV w. tworzą cztery skrzydła połączone drewnianym gankiem wspartym na słupach, dziedziniec zamkowy z budynkiem bramnym oraz dwiema wieżami mieszkalnymi.

RESZEL

Własność biskupów warmińskich wzniesiona w I poł. XIV w. Jej podstawową funkcją była obrona wschodnich rubieży Warmii i Mazur przed najazdami Litwinów. Założenie zamkowe powstało na planie czworoboku. Przez wieki urzędujący w Reszlu biskupi rozbudowywali swą siedzibę. Obiekt był włączony w system fortyfikacji miejskich, a od północy i zachodu otoczony podwójnym murem obronnym. Po generalnym remoncie w roku 2001 mieści się tu hotel i restauracja oraz Galeria Sztuki Współczesnej.

BARANÓW SANDOMIERSKI

Zamek bastionowy określany terminem: perła polskiego renesansu, jedna z lepiej zachowanych magnackich rezydencji. Pierwsza warownia rodu Baranowskich, wzniesiona w XV w. Za jego architekturę odpowiadał włoski projektant Santi Gucci, wystrojem wnętrz zajmował się Giovanni Battista Falcovi. Rezydencję otacza park z tarasami ogrodowymi i fontannami. W rezydencji Baranowskich znajduje się Muzeum Wnętrz. Część pomieszczeń przeznaczono na hotel oraz centrum konferencyjne.

PAŁAC BRANICKICH W BIAŁYMSTOKU

Najlepiej zachowana rezydencja magnacka epoki saskiej – Pałac Branickich – powstała na murach gotycko-renesansowego zamku Wiesiołowskich. Na zlecenie Stefana Mikołaja Branickiego (ojciec hetmana wielkiego koronnego Jana Klemensa Branickiego), Tylman z G. ameren przebudował go na barokową rezydencję. XVII-wieczny pałac składał się z budynku mieszkalnego wraz z przyległymi do niego ogrodami, zwierzciami oraz zespołem zabudowań. Ze względu na założenia architektoniczne nawiązujące do wzorów francuskich nazywany był polskim Wersalem. Turyści mogą obejrzeć ogród, hol i klatki schodowe, w pozostałej części znajduje się siedziba władz Uniwersytetu Medycznego w Białymstoku.

Chęciny zabezpieczone w formie trwałej ruiny udostępnione są zwiedzającym. Działa tutaj drużyna rycerska, która w sezonie turystycznym organizuje pokazy walk, inscenizacje średniowiecznych turniejów.

CHĘCINY

Ruiny zamku królewskiego zbudowanego w stylu gotyckim. Chęciński pałac wzniesiony został na wąskim grzbiecie wzgórza. Taka lokalizacja niezwykle utrudniała szturm i ataki wrogów. Budowla była na tyle bezpieczna, że właśnie tutaj Kazimierz Wielki zdecydował się ulokować królewski skarb. Na Chęcinach odbywały się także roki sądowe, zjazdy rycerstwa małopolskiego i wielkopolskiego, a jego mury więziły dygnitarzy oraz wysoko urodzonych. Uroki położonej na kielecczyźnie fortyfikacji dostrzegł wiele lat temu Jerzy Hoffman i to właśnie ruiny chęcińskiej, średniowiecznej warowni zagrały w „Panu Wołodyjowskim” Kamieniec Podolski oblegany przez turecką armię.

JANOWIEC

Z potężnego zamku bastejowego, wzniesionego w I poł. XVI w., pozostały monumentalne ruiny. Architektura obiektu oparta była na planie wydłużonego, nieregularnego wieloboku dostosowanego do ukształtowania terenu. Z jednej strony znajdowała się wysoka wiślana skarpa z drugiej głęboki wąwóz.

Dzisiaj Janowieckie mury należą do Muzeum Nadwiślańskiego, które prowadzi prace remontowe. Do zwiedzania udostępnione są: dziedzińiec, krużganki i taras z widokiem na Małopolski Przełom Wisły. Co roku w lipcu odbywa się Turniej Rycerski o Pierścień Czarnej Damy, nawiązujący do historii Heleny Lubomirskiej, nieszczęśliwie zakochanej w poddanym ojca. Tuż obok zamku znajduje się skansen, na który składają się drewniany dwór oraz budynki gospodarcze.

KAZIMIERZ DOLNY

Wzniesiona na lessowym wzgórzu budowla strzegła wodnego szlaku kupieckiego, łączącego Kraków z Gdańskiem. W chwili obecnej pozostały tylko malownicze ruiny królewskiego zamku z XIV w., którego fundatorem był prawdopodobnie Kazimierz Wielki. Warto podjąć trud wycieczki na królujące nad Kazimierzem Dolnym wzgórze i zachwycić się panoramą miasta, rzeki i okolic.

Główną siedzibą Muzeum Narodowego w Kielcach jest pałac należący niegdyś do biskupów krakowskich, właścicieli rozległych dóbr świętokrzyskich. Rezydencję biskupów ufundował Jakub Zadzik.

KIELCE

Projekt kieleckiego pałacu przypisuje się Tomaszowi Poncino z Lugano (ok. 1570-1659), twórcy licznych dzieł architektury sakralnej i świeckiej. Założenia architektoniczne (symetryczny, trójdzielny plan, loggie, wieże i układ reprezentacyjnych wnętrz) nawiązują do rezydencji z lat 20. i 30. XVII w., w tym królewskich – Zamku Ujazdowskiego i Pałacu Kazimierzowskiego w Warszawie.

KOZŁÓWKA

Muzeum Zamoyskich w Kozłowie to jedyne na Lubelszczyźnie muzeum-rezydencja. Mieści się w XVII -wiecznym zespole pałacowo-parkowym, należącym niegdyś do rodzin Bielińskich i Zamoyskich. Największą atrakcją muzeum są wnętrza pałacowe. Zachowały one charakter, układ architektoniczny, wystroj oraz autentyczne wyposażenie z czasów Konstantego Zamoyskiego: neobarokowe i neoregencyjne plafony, piece z miśnieńskich kafli, marmurowe kominki, dębowe parkiety, meble, rzeźby, porcelana, kolekcje malarstwa oraz złożonych brązów i sreber.

Będąc w Kozłowie warto zwiedzić Galerię Sztuki Socrealizmu, z największymi w Polsce zbiorami rzeźby oraz malarstwa i grafiki z tego okresu.

KRASICZYN

Okazała posiadłość wybudowana przez rodzinę Krasickich w XVI w. należy do najcenniejszych zabytków renesansowej architektury obronno-rezydencyjnej w Polsce. Oparty na planie czworoboku zespół zamkowy, w narożnikach wieńczą baszty (Boska, Papieska, Królewska, Szlachecka). Każda utrzymana w innym stylu odzwierciedlającym charakter władzy.

Droga na zamkowy dziedziniec wiedzie przez kamienny most rozciągnięty nad fosą, rozbudowany zespół bramny z wieżą Zegarową. Do dziś zachował się w niej ozdobny portal pochodzący z XVII w.

Zabytkowe wnętrza rezydencji Krasickich udostępnione są zwiedzającym. Dla gości otwarty jest też park krajobrazowy otaczający zamek. Znajdują się w nim cenne okazy drzew i krzewów. Obiekt przygotowany jest do organizacji imprez o charakterze artystycznym i komercyjnym. W jego murach mieszczą się: hotel, restauracja oraz centrum konferencyjne.

Od 1957 roku zamek jest siedzibą wielodziałowego muzeum. Można w nim podziwiać: malarstwo (obce i polskie), sztukę zdobniczą, broń, monety oraz zbiory sztuki ludowej Lubelszczyzny. Zamkowe wnętrza służą również celom komercyjnym. Odbywają się tutaj wykłady, koncerty, spotkania autorskie i okolicznościowe uroczystości.

LUBLIN

Już od XII w. lubelskie wzgórze było dobrą lokalizacją dla grodu kasztelana. Częste najazdy Tatarów, Rusinów i Litwinów skłoniły Kazimierza Wielkiego do wzniesienia w tym miejscu murowanego, gotyckiego zamku. Siedziba królewska, chroniąca wschodnie rubieże kraju, była wielokrotnie przebudowywana oraz rozbudowywana. Największe zmiany zamek zawdzięcza Władysławowi Jagielle (polichromie w stylu bizantyjsko-ruskim) oraz Zygmuntowi Staremu (renesansowy charakter rezydencji). Za jego panowania powstał reprezentacyjny, widoczny na zdjęciu, budynek bramny.

Cylindryczna wieża (stołp) została wzniesiona w połowie XII wieku. Jej dolne kondygnacje wybudowane z łamanego kamienia i górne z cegły mają 3,5 m grubości.

ŁAŃCUT

W pięknym parku krajobrazowym w Łańcutie, swe uroki roztacza również atrakcyjna rezydencja o charakterze palazzo in fortezza (pałac otoczony fortyfikacjami). Powstała ona w I poł. XVII w. na podwalinach siedziby tzw. Diabła Łańcuckiego – Stanisława Stadnickiego. Przebudowy podjęli się Lubomirscy, ich „dzieło” kontynuowali Potoccy, którzy dołożyli wszelkich starań by obiekt stał się reprezentacyjną magnacką rezydencją. W założeniu właścicieli obiekt w Łańcutie miał odzwierciedlać ich wysoką pozycję społeczną (do wybuchu I wojny światowej uważany był za najwspanialszą rezydencję polskiej arystokracji).

Zamek otaczały nowożytne fortyfikacje, które oparły się siłę wojsk szwedzkich oraz dowodzonych przez księcia Jerzego II Rakocznego. Założenie zamkowe obejmowało czteroskrzydłowy budynek z wieżami w narożnikach, umieszczony wewnątrz umocnień bastionowych, wzniesionych na planie pięcioramiennej gwiazdy. Całość otaczała sucha, lecz szeroka fosa.

W zamku mieści się siedziba muzeum, którego największą atrakcją stanowi okazała kolekcja europejskich sreber.

SANDOMIERZ

Królewska siedziba, wybudowana w XIV w, na zlecenie Kazimierza Wielkiego. Pierwotne gotyckie założenie zamkowe włączone było w system fortyfikacji miejskich. Zamek był wielokrotnie przebudowywany m.in. przez: Zygmunta Starego, Zygmunta Augusta, Jana II Sobieskiego.

Ruiny zamku Krzyżtopór warto odwiedzić podczas osadzonego w siedemnastowiecznych realiach Międzynarodowego Turnieju Rycerskiego o Szablę Krzysztofa Baldwina Ossolińskiego. Podczas imprezy odbywają się: inscenizacja szturm na zamek, parada wojsk króla Jana Kazimierza oraz pokazy jazdy i walki.

Droga do fortecy wiedzie przez most zwodzony i wieżę bramną ozdobioną portalem. Po obu jego stronach znajdują się zachowane do dziś płasko-rzeźby, przedstawiające krzyż (symbol wiary) oraz topór (herb rodu Ossolińskich).

UJAZD – ZAMEK KRZYŻTOPÓR

W czasach świetności jeden z największych i bardziej okazałych pałaców Rzeczypospolitej. Wzniesiony w I poł. XVII w. przez wojewodę sandomierskiego jako twierdza-rezydencja tzw. palazzo in fortezza. Część mieszkalną wbudowano w pięciobastionową fortecę, otoczoną dodatkowo wałem ziemnym oraz fosą.

Zwiedzając ruiny obiektu warto pamiętać, że jego architektura inspirowana była systematyką nowożytnego kalendarza: okien było tyle ile dni w roku 366 (w latach nieprzestępnych jedno z nich zamurowywano), 52 pokoje symbolizowały tygodnie, liczba sal nawiązywała do 12 miesięcy, wejść do zamku było tyle ile dni tygodnia, a porom roku odpowiadały cztery wieże.

AUGUSTÓW

Wszyscy pasjonaci narciarstwa wodnego odpowiednie warunki do uprawiania tego sportu znajdą w malowniczo położonym Augustowie.

TURYSTYKA KAJAKOWA

Rozbudowa sieć połączeń rzecznych w Polsce Wschodniej stwarza idealne warunki do turystyki kajakowej. Dodatkową atrakcją jest unikatowa przyroda oraz zróżnicowany charakter rzek. Na zdjęciu spływ Narwią.

SOLINA

Bieszczady wznoszące się nad Zalewem Solińskim, potrafią spełnić oczekiwania tych wszystkich turystów, którzy nie potrafią się zdecydować czy wolą spędzać czas nad wodą, czy też w górach.

Na Mazurach (okolice Mikołajek) znajduje się największe jezioro w Polsce – Śniardwy (113,8 km²).

MIKOŁAJKI

Czarter łodzi, port oraz rozbudowane zaplecze gastronomiczno-hotelowe to tylko nieliczne zalety stolicy polskiej żeglugi. Spragnieni marynarskich wrażeń turyści mogą także poddać się nutom intonowanym przez prawdziwych morskich wilków i wziąć udział w Festiwalu Piosenki Żeglarskiej.

WĘDKARSTWO

Na Pojezierze Mazurskie, co roku ściągają wielu pasjonatów wędkarstwa. Jeziora Polski północno-wschodniej obfitują w płocie, okonie, szczupaki oraz leszcze.

KANAŁ AUGUSTOWSKI

Udostępniony dla żeglugi Kanał Augustowski (pomnik historii) ma długość ponad 100 km (82 km w Polsce). Znajduje się na nim 18 śluz. Wiedzie przez rzekę Nettę, Czarną Hańczę oraz jeziora augustowskie, łącząc drogą okrężną dopływ Wisły z Białymorzem. Od roku 2008 kanał był wspólnym polsko-białoruskim kandydatem do wpisania na listę światowego dziedzictwa UNESCO (wniosek wycofano w 2010 w celu poprawienia).

KANAŁ OSTRÓDZKO-ELBLĄSKI

Kanał Elbląski prowadzi przez dwie krainy geograficzne – Żuławy Wiślane i Pojezierze Iławskie. Zaczyna się na rzece Elbląg i wiedzie przez ornitologiczny rezerwat przyrody – jezioro Drużno. Pierwotnie służył jako środek transportu surowców, ale wraz z rozwojem nowoczesnych form transportu jego rola znacznie zmalała. Od tego czasu jest atrakcją turystyczną.

Rejon Kanału Ostródzko-Elbląskiego, tereny bezpośrednio do niego przyległe i najbliższe jego okolice stanowią obszar chronionego krajobrazu. Kanał o długości 82 km ze względu na funkcjonujące na nim od 1860 roku urządzenia hydrotechniczne jest zaliczany do ewenementów w skali światowej. Różnica poziomów kanału na długości 9,6 km zmienia się o ponad 100 m, które statek pokonuje przy pomocy pięciu napędzanych wodą pochylni.

SZLAK DĘBÓW KRÓLEWSKICH

Ścieżka prowadzi wśród kilkudziesięciu dębów w wieku od 150 do 500 lat w rezerwacie ścisłym Białowieskiego Parku Narodowego. Starym dębom nadano imiona władców Polski oraz Litwy. Do Szlaku dębów królewskich można dojechać od strony Białowieży drogą na Budy (odległość 6 km). Tuż przy tej drodze znajduje się ogrodzony parking.

PODZIEMNA TRASA TURYSTYCZNA – SANDOMIERZ

Sandomierskie lochy owiane są legendami (wieść niesie, że zginęła tu Halina Krempianka, ratując miasto przed Tatarami). Dostępna do zwiedzania trasa ma długość 470 m i zróżnicowaną głębokość dochodzącą do 12 m poniżej poziomu rynku. Czas zwiedzania – 45 min. Trasa utworzona została w czasie prowadzenia górniczych prac zabezpieczających Stare Miasto przez połączenie dawnych piwnic i podziemnych składów kupieckich.

Ilość opadów w Bieszczadach pod koniec września jest zdecydowanie mniejsza niż w lipcu, który jest na tym terenie najbardziej deszczowym miesiącem w roku.

TURYSTYKA PIESZA – BIESZCZADY

Do krainy biesów i czarów warto pojechać po sezonie wakacyjnym. Mniejsza ilość turystów i niezwykle barwny dywan połonin otoczony wczesnojesiennym lasem liściastym zachęca do pieszych wycieczek.

TURYSTYKA KONNA

Zachowawcza Hodowla Konia Huculskiego w Wołosatem posiada oprócz zwierząt hodowlanych także 20 sztuk koni przygotowanych do świadczenia usług z zakresu turystyki konnej. Odpowiednio przygotowane padoki oraz kryta ujeżdżalnia dają możliwość nauki jazdy konnej, a dla wprawnych jeźdźców także organizacji wycieczek i rajdów konnych.

Stadnina Bieszczadzkiego Parku Narodowego w Wołosatem świadczy usługi nauki jazdy, przejażdżki wierzchem oraz bryczkami, a zimą saniami.

MIĘDZYNARODOWE GÓRSKIE ZAWODY BALONOWE W KROŚNIE

Co roku w Krośnie od 2000 r. odbywa się podczas majowego, długiego weekendu jedna z największych i najbardziej popularnych imprez Podkarpacia. Ten rodzaj sportu zdobywa coraz większe rzesze zwolenników, świadczyć może o tym chociażby międzynarodowa obsada zawodów w Krośnie, w której udział biorą załogi z Litwy, Łotwy, Węgier, Słowacji. Zawody balonowe organizowane są w kilku miejscowościach leżących w Polsce Wschodniej m.in. w Nałęczowie, Elku, Białymstoku

BEZMIECHOWA

Ośrodek szybowcowy w Biezmiechowej, wsi położonej w województwie podkarpackim, utworzono w okresie dwudziestolecia międzywojennego. Miejsce to wybrano ze względu na warunki naturalne, m. in. korzystne prądy termiczne. Co roku odbywają się tutaj Krajowe Zawody Szybowcowe – najstarsza forma rywalizacji sportowej w lotnictwie. W Biezmiechowej działa Akademicki Ośrodek Szybowcowy Politechniki Rzeszowskiej im. Tadeusza Góry.

MIKROLATANIE W ŁOMŻY

Już od ponad dziewięciu lat jesienią, w końcówce sezonu łomżyńskie niebo otwiera swą przestrzeń dla paralotniarzy, motolotniarzy i pilotów samolotów ultralekkich. W tym czasie odbywają się Mikrolotowe Mistrzostwa Województwa Podlaskiego. Podczas ostatniej edycji imprezy można było obserwować „w akcji” m. in. Mistrzów Świata: Alka Dernbacha (motolotnie) i Tomasza Kudaszewicza (paralotnie) oraz pilotów z Polski i Litwy.

SPORTY ZIMOWE

Tereny województwa świętokrzyskiego oraz podkarpackiego wydają się być przestrzenią idealnie trafiającą w potrzeby amatorów sportów zimowych. Nie brak tu wyciągów, zaplecza noclegowo-gastronomicznego oraz wypożyczalni sprzętu. Wszyscy którzy chcieliby zakosztować życia trapera z Alaski, zapraszamy w otulone zimą Bieszczady.

KRÓL KAZIMIERZ

Znajdujący się w Kazimierzu Dolnym hotel zajmuje dwa obiekty. Pierwszy zbudowany na bazie dawnego spichlerza mieści hol główny, recepcję, kręgielnię, bar i 12 luksusowych apartamentów. W drugim znajdziemy pokryte przeszkolonym dachem patio, restaurację, sale konferencyjne, SPA wraz z basenem i ponad 100 pokoi. Hotel jest pełen kontrastów – zgodnie współistnieją w nim elementy historyczne i nowoczesne.

WZGÓRZA DYLEWSKIE

Budowanie nowych obiektów w stylu charakterystycznym dla danego regionu jest tendencją dość powszechną. Takie są też Wzgórza Dylewskie – hotel i SPA sygnowane marką Dr Ireny Eris. Budynek ma dwa skrzydła. Skrzydło lewe zajmuje hotel – tam znajdują się wszystkie pokoje. Natomiast strona prawa jest częścią usługową. Mieszczą się w niej: recepcja, restauracja, bar oraz część kosmetyczna. Przestrzeń SPA, na którą składają się baseny, sauny i gabinety zabiegowe, została ulokowana w przyziemiu, na poziomie -1.

ŻUBRÓWKA

Relaks, wyciszenie i odpoczynek to główne powody, dla których przyjeżdża się do SPA Hotelu Żubrówka w Białowieży. Położony w Puszczy Białowieskiej ośrodek, z nowo wybudowanym Centrum SPA i kompleksem basenowym, jest idealnym miejscem do odprężenia i oderwania się od codzienności. W obiekcie znajduje się jeszcze 112 pokoi (w tym 6 apartamentów) oraz cztery nowoczesne sale konferencyjne. Wystrój całego hotelu nawiązuje do komnat Pałacu Carskiego, który w latach 1894-1944 był największą atrakcją architektoniczną Białowieży.

LIPOWY MOST

Obiekt położony w samym sercu Puszczy Knyszyńskiej, słynącej z dzikiej zwierzyny, świeżego powietrza oraz przyjaznych ludzi. Lipowy Most może poszczycić się także jednym z najpiękniejszych pól golfowych w Polsce oraz niezłą kuchnią regionalną i myśliwską. Właściciele na początek wizyty w ich restauracji proponują pasztet z dzika z żurawiną.

KARCZMA WARMIŃSKA

Drewniany kredens w ciepłych barwach, stare żarna do mielenia zboża – takie detale tworzą we wnętrzach klimat. W województwach Polski Wschodniej przybywa restauracji, które odwołują się do tradycji regionu. Przykładem takiego obiektu może być Karczma Warmińska w Gietrzwałdzie. Restauracja ma ponad 300 m², wokół niej roztacza się okazały dziedziniec – miejsce imprez na zewnątrz, do którego przylegają regionalne warsztaty rzemieślnicze.

SIELAWA

Głównym zamiarem właścicieli restauracji z Mikołajek było stworzenie miejsca, w którym nawet najbardziej wybredni goście docenią smak świeżej ryby. Lokal znajduje się przy najpopularniejszym deptaku w mieście, tuż przy moście dla pieszych. W menu królują ryby pod każdą postacią. Począwszy od przystawek, poprzez zupy, na daniach głównych skończywszy. Największym powodzeniem wśród potraw cieszy się: sandacz smażony podany w bukiecie warzyw z ziemniakami i koperkiem.

Przeżyj razem z nami

Burzliwa historia Polski Wschodniej, mieszanie się narodów, kultur i wyznań sprawiło, iż jest to region o niepowtarzalnych walorach kulturowych. Jednym z jego przejawów są liczne przedsięwzięcia, które mają na celu pokazanie różnorodności wyznaniowej i narodowej regionu. Na terenach województw podlaskiego, lubelskiego, podkarpackiego odbywają się imprezy – festiwale folkowe, koncerty, wystawy – zbliżające społeczność różnych obrządków oraz narodowości (Polaków, Litwinów, Ukraińców, Białorusinów, Rosjan, Żydów oraz Romów). Do najbardziej znanych imprez należą: Festiwal Trzech Kultur (Włodawa), Podlaska Oktawa Kultur (Białystok). Polska Wschodnia może poszczycić się bogatą tradycją festiwali teatralnych (Międzynarodowy Przegląd Szkół Lalkarskich, Olsztyńskie Spotkania Teatralne, Międzynarodowy Festiwal Teatralny Demoludy), filmowych (Festiwal Filmu i Sztuki DWA BRZEGI, Letni Festiwal Filmowy, Filmvisage) oraz spotkań kabaretowych (Mazurska Noc Kabaretowa). W Białymstoku istnieje jedna z bardziej znanych szkół tańca w Polsce, która ma na swoim koncie taneczne show, można było je zobaczyć w 10 miastach kraju.

REKONSTRUKCJE HISTORYCZNE – GRUNWALD

Rocznie Pola Grunwaldzkie odwiedza 80 tys. osób. Większość z nich w okolice te przyjeżdża w lipcowe upały na rocznicowe uroczystości związane z bitwą wojsk polskich i litewskich z Zakonem Krzyżackim. Najciekawszym wydarzeniem, które co roku przyciąga widzów jest inscenizacja wielkiej bitwy. Biorą w niej udział setki rycerzy z wielu krajów.

REKONSTRUKCJE HISTORYCZNE – TYKOCIN

W 2010 roku nad nadnarwiańską łąkę do Tykocina
ściągnęła międzynarodowa „armia”, aby po raz kolejny
odnieść zwycięstwo nad siłami szwedzkimi i radziwiłłowskimi,
na pamiątkę bitwy z 27 stycznia 1657 roku.
Batalii towarzyszył huk armat i salwy z muszkietów,
a każdy mógł przekonać się jak wygląda rapier, pika,
szabla..

REKONSTRUKCJE HISTORYCZNE – PIĄTNICA KŁOMŻY

Rekonstrukcja walk w obronie Łomży z 1920 roku
w wojnie polsko-sowieckiej.

REKONSTRUKCJE HISTORYCZNE – WIZNA

W 70. rocznicę bitwy pod Wizną, w której 720 osobowa załoga polskiej obrony przez 3 dni odpierała w nierównej walce atak niemieckiego agresora, odbyły się uroczystości upamiętniające to wydarzenie. Ze względu na ogromną dysproporcję sił, czas trwania obrony oraz niespotykany opór obrońców, bój pod Wizną zwany jest często Polskimi Termopilami. W ramach uczczenia rocznicy odbyła się inscenizacja bitwy pod Wizną (obrona schronu dowodzenia na Górze Strękowej).

ŚWIĘTO DOBREGO WOJAKA JÓZEFA SZWEJKA

Dni 14-16 lipca każdego roku Przemyskie Stowarzyszenie Przyjaciół Dobrego Wojaka Szwejka ustaliło jako Święto Dobrego Wojaka Józefa Szwejka w Przemyślu. Z tej okazji odbywa się festyn, z atrakcjami towarzyszącymi.

MIĘDZYNARODOWY PRZEGLĄD SZKÓŁ ŁALKARSKICH

Festiwal co roku skupia wielu przedstawicieli szkół lalkarskich z całego świata. Hasłem przewodnim corocznych edycji imprezy jest: *Lalka-Nie-Lalka*. Przegląd organizowany jest przez Wydział Sztuki Lalkarskiej Akademii Teatralnej im. Zelwerowicza w Białymstoku, który jest również polską stolicą sztuki lalkarskiej.

MIĘDZYNARODOWY FESTIWAL TEATRALNY DEMOLUDY

Misją festiwalu jest stworzenie przestrzeni dla wielokulturowego dialogu krajów Europy Wschodniej. Minione dziedzictwo stanowi symboliczny punkt wyjścia do określania tożsamości. Po zmianach ustrojowych teatry krajów byłego bloku socjalistycznego zaczęły żyć osobno, bez bliższego kontaktu. Demoludy pozwalają odkryć i rozpoznać kulturę sąsiadujących narodów, określić podobieństwa i odmienności.

DWA BRZEGI

INNY ŚWIAT – pod tym hasłem odbył się w 2010 roku 4. Festiwal Filmu i Sztuki DWA BRZEGI w Kazimierzu Dolnym i Janowcu nad Wisłą. Na festiwalu prezentuje się filmy z Cannes, Wenecji, Berlina, Rotterdamu, San Sebastian, Sundance. Wiele z nich to premiery, niektóre było można zobaczyć tylko na Dwóch Brzegach. Niezwykłą atmosferę festiwalu zapewniają miejsca projekcji. Podczas festiwalu Kazimierz Dolny zamienia się w wielką salę kinową. Filmy można oglądać w klimatyzowanych namiotach, a wieczorami Mały Rynek w Kazimierzu i Zamek w Janowcu stają się kinem pod gwiazdami.

LETNI FESTIWAL FILMOWY

Organizacją imprezy zajmuje się Centrum Kultury Filmowej Stylowy z Zamościa. Impreza ma charakter cykliczny. Jedną z atrakcji Festiwalu jest konkurs kina niezależnego.

Część festiwalowych pokazów odbywa się na świeżym powietrzu na Rynku Wielkim Starego Miasta w Zamościu. Pozostałe filmy wyświetlane są w nowym obiekcie Centrum Kultury Filmowej Stylowy. Budynek kina został oddany do użytku dzięki wsparciu funduszy unijnych.

FILMVISAGE

Już po raz drugi 8 lipca 2010 roku odbył się w Białymstoku Międzynarodowy Festiwal Zawodów Filmowych, Telewizyjnych i Teatralnych im. Gustawa Holoubka „Filmvisage”. Przez cztery dni stolica Podlasia była stolicą polskiego filmu. Organizatorzy nie zapomnieli o najmłodszej widowni. Dla niej wybitni aktorzy czytali bajki. Bardziej dorosła publiczność miała okazję oglądać wieczorami polskie filmy i monodramy lub posłuchać gwiazd wieczoru występujących na Rynku.

METROPOLISH

350 strojów, najlepsi Polscy tancerze z białostockiego Studia Tańca Fair Play, choreograf i reżyser Jarosław Staniek, multimedialna scenografia. To wielkie, przygotowane z rozmachem show można było zobaczyć w 10 miastach Polski. Jego fabuła to gorzka, metaforyczna opowieść o zniszczonych marzeniach i utracie złudzeń. Spektakl został wymyślony przez Jarosława Stańkę, który zrealizował w ten sposób swoje marzenie o współpracy z najlepszymi tancerzami młodego pokolenia i połączenia energii bijącej od pasjonatów muzyki i tańca na jednej scenie.

VERSITY BUSTERS

Ogólnopolska impreza skierowana do miłośników tańca współczesnego (organizator Fair Play Crew). W 2010 roku odbyła się druga edycja konkursu, która skupiła grupy taneczne z całego kraju. Turniej polegał na przygotowaniu przez każdą grupę indywidualnej choreografii według własnej interpretacji do trzech podanych wcześniej przez organizatorów utworów. W jury turnieju zasiadają uznani tancerze, reżyserzy oraz choreografowie z całego świata.

LUBELSKI FESTIWAL GRAFFITI

Celem festiwalu jest wprowadzenie w przestrzeń miejską działań artystycznych na trwałe podnoszących estetykę obiektów publicznych i prywatnych. Europejska Fundacja Kultury Miejskiej (pomysłodawca i organizator festiwalu) wspiera i współtworzy największą internetową galerię graffiti i street artu w Polsce – www.grafwizje.pl

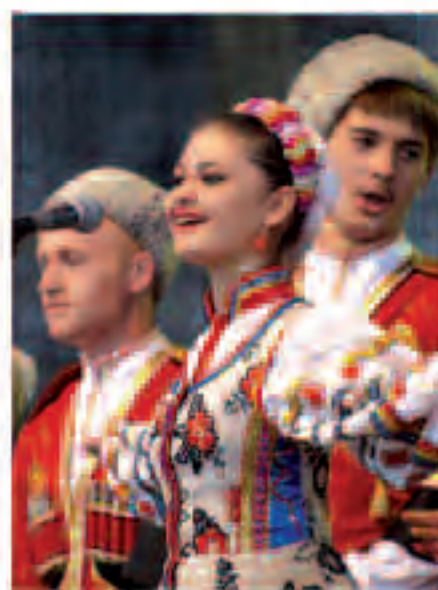
Ideą Festiwalu jest wymiana doświadczeń pomiędzy artystami, ukazanie bogactwa kultury Podlasia, Polski i państw Europy Wschodniej oraz nauka tolerancji i szacunku wobec odmienności kulturowych, religijnych i obyczajowych różnych nacji.

PODLASKA OKTAWA KULTUR

Podlaska Oktawa Kultur, której organizatorem jest Wojewódzki Ośrodek Animacji Kultury w Białymstoku, to festiwal prezentujący kulturę i dorobek artystyczny zespołów z Polski i krajów związanych z zamieszkałymi w województwie podlaskim: Białorusinami, Litwinami, Romami, Rosjanami, Tatarami, Ukraińcami i Żydami.

W trakcie Festiwalu prezentowane są dokonania artystyczne zespołów uprawiających różne rodzaje sztuki. Wśród występujących gości znajdują się zespoły wykonujące muzykę tradycyjną, folk, jazz, a nawet muzykę klasyczną. Nie brakuje również grup prezentujących programy charakterystyczne dla zespołów pieśni i tańca oraz widowisk muzycznych.

HAJNOWSKIE DNI MUZYKI CERKIEWNEJ

Międzynarodowy Festiwal Hajnowskie Dni Muzyki Cerkiewnej, którego organizatorami są Stowarzyszenie „Miłośnicy Muzyki Cerkiewnej”, Hajnowski Dom Kultury oraz Społeczny Komitet Organizacyjny, jest największą tego typu imprezą cykliczną w Polsce i Europie. Jego początki sięgają roku 1982. Od tego czasu co roku w Soborze Świętej Trójcy w Hajnówce przez 7 dni rozbrzmiewa śpiew liturgiczny w wykonaniu najlepszych chórów z całego świata reprezentujących Kościół Prawosławny, Rzymskokatolicki, jak i Protestancki.

KERMESZ ŁEMKOWSKI

Z inicjatywy Towarzystwa Karpackiego od 1991 r. odbywa się w O Ichowcu dwudniowy Kermesz, czyli cerkiewny odpust łemkowski. Najważniejszym wydarzeniem podczas Kermeszu jest sobotnia wieczernia, podczas której odbywa się nabożeństwo w cerkwi Św. Mikołaja. Gromadzą się na nim Łemkowie nie tylko z najbliższych okolic, ale także z dalekich zakątków świata. Kermeszowi towarzyszą m. in.: minitargi wyrobów rękodzieła.

JESIEŃ Z BLUSEM

To najstarszy i do niedawna jedyny festiwal bluesowy w Polsce. Jego pierwsza edycja odbyła się 1978 roku. Pomysłodawcą imprezy był lider zespołu Kasa Chorych Ryszard „Skiba” Skibiński, a organizatorem Miejski Dom Kultury w Białymstoku (obecna nazwa Białostocki Ośrodek Kultury). Co roku Festiwal prezentuje gwiazdy polskiej i zagranicznej sceny bluesowej, lokalne zespoły oraz muzyków początkujących. Formuła imprezy nieustannie się rozszerza. Już cztery lata temu organizatorzy zdecydowali się nie zamykać jedynie w murach Ośrodka organizując koncerty muzyki gospel w białostockim kościele św. Wojciecha.

BASOWISZCZA

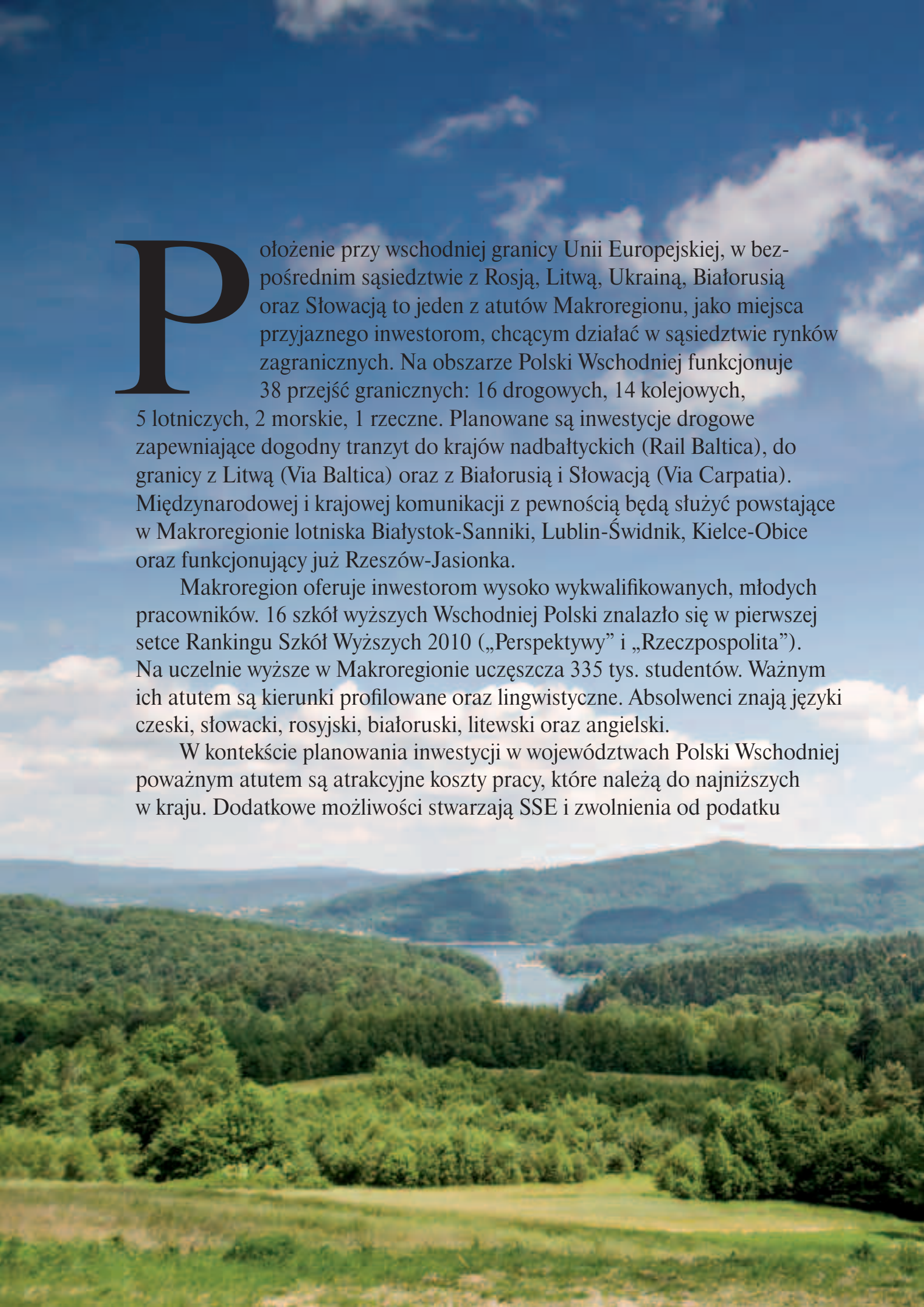
Basowiszczka to nazwa Festiwalu Muzyki Młodej Białorusi, odbywającego się na leśnej polanie Boryk, umiejscowionej w pobliżu miasteczka Gródek. Organizatorem Festiwalu jest Białoruskie Zrzeszenie Studentów „BAS”, od którego pochodzi też nazwa imprezy. Co rok Festiwal odbywa się w drugiej połowie lipca i trwa trzy dni. Basowiszczka jest wciąż jednym z niewielu festiwali niekomercyjnych. Ponadto warto wspomnieć, że spełnia bardzo ważną rolę w promocji młodej muzyki białoruskiej, która przez swoje antysystemowe przesłanie, jest na Białorusi bezwzględnie zwalczana.

FESTIWAL KULTURY DZIECIĘCEJ W PACANOWIE

Festiwal, organizowany przez Europejskie Centrum Bajki im. Koziołka Matołka w Pacanowie, jest jedną z największych ogólnopolskich imprez tworzonych przez dzieci i dla dzieci. Pierwsza edycja przedsięwzięcia odbyła się w 2003 roku. Od tego czasu rok-rocznie w czerwcu Pacanów gości dziecięce grupy teatralne, taneczne, muzyczne z całej Polski.

Położenie przy wschodniej granicy Unii Europejskiej, w bezpośrednim sąsiedztwie z Rosją, Litwą, Ukrainą, Białorusią oraz Słowacją to jeden z atutów Makroregionu, jako miejsca przyjaznego inwestorom, chcącym działać w sąsiedztwie rynków zagranicznych. Na obszarze Polski Wschodniej funkcjonuje 38 przejść granicznych: 16 drogowych, 14 kolejowych, 5 lotniczych, 2 morskie, 1 rzeczne. Planowane są inwestycje drogowe zapewniające dogodny tranzyt do krajów nadbałtyckich (Rail Baltica), do granicy z Litwą (Via Baltica) oraz z Białorusią i Słowacją (Via Carpatia). Międzynarodowej i krajowej komunikacji z pewnością będą służyć powstające w Makroregionie lotniska Białystok-Sanniki, Lublin-Świdnik, Kielce-Obice oraz funkcjonujący już Rzeszów-Jasionka.

Makroregion oferuje inwestorom wysoko wykwalifikowanych, młodych pracowników. 16 szkół wyższych Wschodniej Polski znalazło się w pierwszej setce Rankingu Szkół Wyższych 2010 („Perspektywy” i „Rzeczpospolita”). Na uczelnie wyższe w Makroregionie uczęszcza 335 tys. studentów. Ważnym ich atutem są kierunki profilowane oraz lingwistyczne. Absolwenci znają języki czeski, słowacki, rosyjski, białoruski, litewski oraz angielski.

W kontekście planowania inwestycji w województwach Polski Wschodniej poważnym atutem są atrakcyjne koszty pracy, które należą do najniższych w kraju. Dodatkowe możliwości stwarzają SSE i zwolnienia od podatku

dochodowego CIT. Małe przedsiębiorstwa mogą liczyć na 70%, średnie przedsiębiorstwa – 60%, a duże na 50% (minimalna wysokość kosztów nowej inwestycji uprawniająca do wsparcia – 100 tys. EURO).

W Makroregionie występują sprzyjające warunki rozwoju turystyki.

Występuje tu zróżnicowany krajobraz. Tereny Polski Wschodniej słyną z krystalicznych wód (rzek i jezior), czystego powietrza oraz występowania unikalnej fauny i flory. Z uwagi na walory przyrodnicze, jakość środowiska naturalnego Makroregion nosi miano Zielonych Płuc Polski. Takie warunki sprzyjają wszelkim rodzajom aktywności turystycznej, uprawianiu sportów wodnych i zimowych oraz wycieczkom pieszym, rowerowym i edukacyjnym. Dodatkowo można tu rozwijać pasje. W Bezmiechowej działa ośrodek z zapleczem szybowcowym, w Makroregionie odbywają się liczne imprezy balonowe, motolotniowe oraz funkcjonuje wiele grup rekonstrukcyjnych organizujących turnieje, pikniki, bitwy osadzone w realiach historycznych. Polska Wschodnia poprzez swoje usytuowanie na mapie Europy, stanowi swoisty pomost łączący Wschód i Zachód. Uwarunkowania geograficzne i historyczne sprawiły, że Makroregion jest miejscem współistnienia różnych narodów i kultur. Powstał tu specyficzny pejzaż kulturowy, charakteryzujący się wielością wyznaniową i bogactwem obrzędów. Od wieków żyją tu obok siebie Polacy, Białorusini, Ukraińcy, Tatarzy, Rosjanie, Żydzi oraz Romowie.

POLSKA WSCHODNIA – MAKROREGION – MAKROPRZYSZŁOŚĆ

Zdjęcia:

str. 2 c Mateusz Szymura, Urząd Marszałkowski Województwa Podlaskiego; str. 2 f Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego; str. 6 Urząd Miejski w Białymstoku; str. 7 Urząd Miejski w Białymstoku; str. 8-9 Urząd Miasta Chełm; str. 10 a, b Ryszard Siwiec, Urząd Miejski w Elblągu; str. 12 a, b Agnieszka Sadowska-Mazurek; str. 16-17 Konrad Masternak; str. 18 a Kancelaria Prezydenta Miasta Lublin; str. 18 b Maciej Sowiński; str. 20-21 Urząd Miejski w Łomży; str. 22 a, b Przemysław Skrzydło; str. 23 Marcin Kierul; str. 32-33 Urząd Miejski w Suwałkach; str. 35 b Maciej Sowiński; str. 37 Polskie Zakłady Lotnicze Mielec; str. 38-39 Urząd Miasta Chełm; str. 40 Dolina Nidy; str. 41 Pilkington; str. 42 Ceramika Gres; str. 43 Ceramika Końskie; str. 44 Ceramika Nowa Gala; str. 45 Black Red White; str. 46 Szynaka Meble; str. 47 Impress Decor Polska; str. 48-49 Browar Białystok; str. 50 Browar Elbląg; str. 51 Browar Łomża; str. 52 Browar Leżajsk; str. 53 Polmos Białystok; str. 54-55 British American Tobacco Polska; str. 56 Mlekovita; str. 58-60 Polskie Zakłady Lotnicze Mielec; str. 69 archiwum PROT, Urząd Marszałkowski Województwa Podlaskiego; str. 70-71 Michał Chilmon, Urząd Marszałkowski Województwa Podlaskiego; str. 72 a Mariusz Fabisiak; str. 73 Izabela Drygas; str. 80-81 Marcin Onufryjuk; str. 84 Wiktor Wolkow; str. 85 Grażyna Łaska, Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Białymstoku; str. 86 a, 87 Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Rzeszowie; str. 89 b Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego; str. 91 a Janusz Górnicki, Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego; str. 92-93 J. Kuszewski, Świętokrzyski Park Narodowy; str. 94 A. Adamczyk, Świętokrzyski Park Narodowy; str. 95 a Mariusz Cieszewski; str. 95 b J. Matyszek, Świętokrzyski Park Narodowy; str. 96-97 a Leszek Podeszwa, Urząd Miejski w Sandomierzu; str. 97 b Mariusz Cieszewski; str. 104 Urząd Miejski w Łomży; str. 106 Piotr Jucha; str. 107 a Mariusz Golak; str. 107 b Maciej Dąbrowski, Urząd Marszałkowski Województwa Podlaskiego; str. 110-111 Włodzimierz Planeta, Stowarzyszenie G5; str. 112 Michał Chilmon, Urząd Marszałkowski Województwa Podlaskiego; str. 113 Agnieszka Sadowska-Mazurek; str. 114 Krzysztof Pęczalski, Urząd Miasta Kielce; str. 115 a Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego; str. 117 Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego; str. 118-119 Marcin Onufryjuk; str. 120 Urząd Miejski w Białymstoku; str. 121 Marcin Onufryjuk; str. 127 a Leszek Żądło; str. 129 b Mariusz Cieszewski; str. 130 Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego; str. 131 Piotr Sawicki, Urząd Marszałkowski Województwa Podlaskiego; str. 137 b Mariusz Cieszewski; str. 139 b Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego; str. 146 Krzysztof Pęczalski, Urząd Miasta Kielce; str. 148 a Mariusz Fabisiak; str. 149 Urząd Miejski w Łomży; str. 150 Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego; str. 154 Mariusz Fabisiak; str. 155 Arkadiusz Podhorodecki, Urząd Miejski w Elblągu; str. 156 Mariusz Fabisiak; str. 157 Urząd Miejski w Sandomierzu; str. 158-164 Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego; str. 165 b Urząd Miejski w Łomży; str. 166 Grzegorz Karnas, Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego; str. 167 Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego; str. 168 Monika Filipiuk; str. 169 Archiwum Hotel SPA Dr Irena Eris; str. 170-172 Bartosz Jarosz; str. 173 Monika Filipiuk; str. 174 WOAK w Białymstoku; str. 177 Marcin Onufryjuk; str. 178 a Urząd Miejski w Łomży; str. 178 b Marcin Onufryjuk; str. 179 Janusz Górnicki, Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego; str. 180 a Bogumił Gudałewski; str. 180 b Mariusz Fabisiak; str. 181 Archiwum Teatru im. Stefana Jaracza w Olsztynie; str. 181 b Karol Karnas, serwis prasowy Festiwalu Filmu i Sztuki Dwa Brzegi; str. 182 a Materiały promocyjne CKF Stylowy; str. 182 b Urząd Miejski w Białymstoku; str. 183 a MGJ Foto; str. 183 b Paweł Krukowski; str. 184-185 Michał Wilczewski, Łukasz Kuzioła, Emilia Siwiec; str. 186-187 WOAK w Białymstoku; str. 188 Marcin Onufryjuk; str. 189 Janusz Górnicki, Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego; str. 190-191 Piotr Łozowski; str. 192 Marcin Onufryjuk; str. 193 a Archiwum Europejskiego Centrum Bajki; str. 193 b Bartosz Jarosz;

inne inaczej nie oznaczone Shutterstock

Wydawca:

Polska Agencja Informacji i Inwestycji Zagranicznych S.A.
ul. Bagatela 12, 00-585 Warszawa
tel. +48 (22) 334 98 00
fax +48 (22) 334 98 86
www.paiz.gov.pl
www.polskawschodnia.eu

Zapraszamy do korzystania z usług Centrów Obsługi Inwestora w Polsce Wschodniej

WOJEWÓDZTWO LUBELSKIE

Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego
Centrum Obsługi Inwestora
ul. Graniczna 4, 20-010 Lublin
tel. +48 (81) 537 16 21
fax +48 (81) 537 16 37
e-mail: coi@lubelskie.pl
www.partnercoi.lubelskie.pl
www.invest.lubelskie.pl

WOJEWÓDZTWO PODLASKIE

Urząd Marszałkowski Województwa Podlaskiego
Centrum Obsługi Inwestora
ul. Kardynała S. Wyszyńskiego 1, 15-888 Białystok
tel. +48 (85) 749 74 95
fax +48 (85) 749 74 40
e-mail: adam.borawski@wrotapodlasia.pl
www.wrotapodlasia.pl/coi

WOJEWÓDZTWO PODKARPACKIE

Rzeszowska Agencja Rozwoju Regionalnego S.A.
Centrum Obsługi Inwestora
ul. Szopena 51, 35-959 Rzeszów
tel./fax +48 (17) 852 43 76, +48 (17) 852 43 74
e-mail: coi@rarr.rzeszow.pl
www.coi.rzeszow.pl

WOJEWÓDZTWO ŚWIĘTOKRZYSKIE

Urząd Marszałkowski Województwa
Świętokrzyskiego
Centrum Obsługi Inwestora
ul. Sienkiewicza 63, 25-002 Kielce
tel. +48 (41) 365 81 90
fax +48 (41) 365 81 91
e-mail: coi@sejmik.kielce.pl
www.sejmik.kielce.pl/centrum-obslugiinvestora

WOJEWÓDZTWO WARMIŃSKO-MAZURSKIE

Warmińsko-Mazurska Agencja Rozwoju
Regionalnego S.A.
Centrum Obsługi Inwestora
Plac Gen. Józefa Bema 3, 10-516 Olsztyn
tel. +48 (89) 521 12 80, +48 (89) 535 67 80
fax +48 (89) 521 12 60
e-mail: office@investinwarmiaandmazury.pl
www.investinwarmiaandmazury.pl

ISBN 83-60049-85-8

Exemplarz bezpłatny